

DNES O DIVADLE

Takřka všichni víme, že cesta českého dětského divadla je předznamenána činností M. Dismana od třicátých let dvacátého století...

strana 62 - 64

Dnes hráli

strana 65

Pro děti a o dětech

strana 69 - 73

Medvěd zlobí

strana 77

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

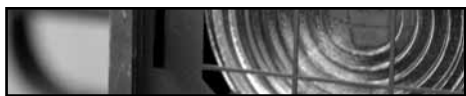
úterý - 19. června

TRUTNOV 2007

číslo - 4.

ÚVODNÍK

Dnešní číslo Deníku je přelomové. Přehlídka se přehoupala přes polovinu, stále se ochlazuje, zatímco vztahy mezi soubory i semináristy navzájem jsou vřelejší a vřelejší (narážku na nové partnerské dvojice si můžete přečíst v dětské části listu) a mnozí účastníci pocítují stesk po svých blízkých a začínají se těšit domů.

I nováčky se už seznámili s místními restauracemi a hospodami, vědí, že U Truta chybí kuchař (prchl totiž předevčirem) a čaj zde nevaří, byli v čajovně na terase a našli hospůdku s hotovkami, utopenci a nakládaným hermelínem a tu nejlepší kavárnu. Už jsme tu prostě všichni doma (jen s tím rozdílem, že redakce nebyla jinde než v Národním domě a hracích prostorách).

A protože jsme v bodu zlomu, nabízíme dnes téma současné podoby divadla hraného dětmi. Kdo jsme právě teď a kam zrovna jdeme? Můžete se nad tím zamyslet s námi oslovenými osobami. Kdo chce něco dodat, redakce stále sídlí v prvním patře Národního domu.

Snažíme se informovat postupně o všech dílnách a seminářích, dokumentovat je slovem i obrazem a pokud možno alespoň nadvakrát. Poprvé informativně, podruhé hlouběji a s krátkým rozhovorem s lektorem. Takto se dnes podíváme do dílny D. Snažíme se získat i pohled zevnitř, což se nám povedlo u semináře A. Nezapomínáme ani na dětské dílny – nabízíme rozhovor s Hankou Šimonovou a pohled do dílny F. Oplatka. Byli jsme na přednášce CH. Pageové a na diskusích o představeních třetího bloku. Zařadili jsme vzpomínku Jindry Delongové na Bleděmodrého Petra a nezapomněli jsme na pravidelné drobné rubriky pro radost naší i vaší.

Samozřejmě také fotografie Michala Drtiny, ale také Vojty Dvořáka (v dětských stránkách).

Můžete si přečíst, zda jste osoby spojené s dětskými soubory tipovali v hádance správně, a můžete se těšit na slavné odhalení toho, kde je kdo za přezdívkami redaktorů – to ale až v pravý čas.

Dnes má pršet a tak doufáme, že místo procházek Trutnovem strávíte volný čas čtením našeho listu v kavárnách. Proto jsme o 4 stránky tlustší.

Za osazenstvo redakce Chropáček

Autorem fotografie na titulní straně a všech dalších fotografií v tomto čísle – pokud není uvedeno jinak – je Michal Drtina.

DNES O...

SOUČASNÉM DĚTSKÉM DIVADLE

Takřka všichni víme, že cesta českého dětského divadla je předznamenána činností M. Dismana od třicátých let dvacátého století, první krůčky že dělalo v letech padesátých spolu s J. Delongovou, J. Mlejnkem a H. Budínskou. Víme, že léta šedesátá přinesla první zkušenosti Evě Machkové a že systematická metodická práce zaměřená na vzdělávání vedoucích souborů se zrodila v letech sedmdesátých a umíme vyjmenovat zkušené vedoucí souborů a slavné inscenace.

Jaké je ale dětské divadlo dnes? Kam jde? Je se sebou spokojeno? Hledá si nové cesty? Čím se inspiruje? Reaguje opravdu na potřeby dnešních dětí (které jsou nepochybně stejné a zároveň jiné než ty z dob normalizace)? Není lehké odpovědět. Chce to totiž odstup a nadhled a také zkušenost. Přesto jsme se pokusili některé osobnosti oslovit.

Nejdříve nabízíme zamyšlení Zdeny Joskové nad dětským divadlem šedesátých až devadesátých let a pak pohledy různých osobností dnešního dětského divadla. Doufáme, že vám přijdou vhod.

Ze vzpomínek Zdeny Joskové

Jaké bylo dětské divadlo před dvaceti, třiceti a čtyřiceti lety

Eva Machková, tehdejší pracovnice ÚDLUT (= Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, pak ÚKVC neboli Ústav pro kulturně výchovnou činnost, jehož část se počátkem 90. let transformovala v dnešní ARTAMU - pozn. red.) se počátkem 60. let začala starat o ten nejméně záviděníhodný obor - divadlo hrané dětmi. Po několika let jsem zápolila v porotě na Šrámkových Píscích, tehdy, tedy v 60. letech, ústředních přehlídkách dětského a mládežnického divadla, s hlavním problémem tohoto oboru - totiž s jeho dramaturgií. Většina představení, zejména těch dětských, byla prabídná. Ve špatných hrách se ztuhle předváděly zmalované a namaškarované děti, někdy i dost tvrdě ovládané svými málokydly aspoň poněkud zkušenými a poučenými vedoucími - až na několik ojedinělých výjimek: tou první, s kterou jsem se tam setkala, byl soubor pana učitele Josefa Mlejnků z Vysokého Mýta, jehož děti byly schopny zaujatého, přirozeného jednání na jevišti. O něco později, na přehlídkách ve Žďáru nad Sázavou (1972) a pak v Kaplici, které už iniciovala a ovlivnila právě Eva Machková, jsem se setkala s dalšími dvěma soubory, jejichž děti byly evidentně vedeny k přirozenému jevištnímu jednání: bylo to brněnské PIRKO pod vedením Jindry Delongové a kaplický soubor Racek Jaromíra Sypala.

Eva Machková pochopila, že jedním z hlavních problémů divadla hraného dětmi je dramaturgie - a tak se obrátila na dramaturga, který se divadlem pro děti a hraným dětmi zabýval už dřív, tedy na mě. Na přehlídkách dětských souborů jsem mívala původně dramaturgický, později autorskodramatizátorský seminář, protože bylo zřejmé, že v dramaturgii dětských souborů nelze vybírat "z hotového", že každý odpovědný vedoucí může se svými dětmi inscenovat jen to, co vznikne u nich doma, ve spolupráci s nimi a pro ně.

Na naše semináře, které jsem vedla snad třicet let, mám ty nejkrásnější vzpomínky; s mimořádným zaujetím a soustředěním a ve velmi přátelské atmosféře tu vznikaly hry, převážně dramatizace kvalitních literárních předloh, šité "na tělo" souboru, které by zajímaly a těšily jak děti ze souboru, tak v hledišti. Tyto mé semináře se staly pravidelnou součástí přehlídek a pak i samostatnou tvůrčí dílnou, nazvanou Kruh autorů dětského divadla, která se po řadu let konala třikrát do roka v Evině kanceláři.

Nevím, jestli se mi podaří pro ty, kteří to nezažili, alespoň v náznaku zachytit cosi nezachytitelného - atmosféru kaplických setkání: lidé, kteří se viděli poprvé, i ti, kteří se tu setkávali pravidelně, dokázali za několik málo hodin vytvořit společenství, sdružené nesmírnou chutí do práce a vroucím sblížením... Velmi silně se mi vybavuje pocit, který mě přepadal, kdykoliv jsem si balila kufr na cestu domů: panebože, jak já to bez těchto lidí celý rok vydržím...

Je nad mé síly vybavit si tu spoustu scénářů, tu lepších, tu slabších, které za ta léta na seminářích vznikly a pak se na přehlídkách odehrály.

Proto nemohu být jiná než nespravedlivá a připomenout jen několik z oněch mnoha osobností, o kterých si myslím, že tehdy pohnuly dramaturgií divadla hraného dětmi kupředu a objevily až netušenou a pestrout škálu možností divadla tohoto specifického druhu.

Mým záchytným bodem bylo, že jsem nemusela začínat tak docela "na zelené louce": tvořivou a dětskému jevištnímu projevu vlastní cestu našly už dříve a nezávisle na sobě především zakladatelské osobnosti Jindry Delongové, Jaromíra Sypala, Josefa Mlejnků a Hany Budínské, kteří pro mě reprezentují "první vlnu" nového tvořivého pojetí divadla hraného dětmi. Mnozí z jejich žáků a sousedů, i těch, kteří po nich následovali, na jejich poetiku navázali, jiní hledali vlastní cesty a cestičky. Byla to zejména "druhá vlna", které se podařilo ve stále vzrůstajícímu počtu souborů přiblížit divadelní práci s dětmi ke křehké hrázi svěbytného umění, ba někdy ji dokonce i překročit, a to cestou přirozenou, bez drilu, ledabylé nahodilosti či netvořivé imitace.

Na nejčestnější místo tu musím uvést Miladu Mašatovou, jejichž představení se stávala rok od roku stále výraznějšími událostmi.

Miladinu pravidelnou a dlouhodobou účast v mých seminářích dodnes pokládám za počtu a spolehlivou oporu. Kdykoli jsem si nebyla jistá, vyhledala jsem ji očima, abych z jejího pohledu vycetla, jestli bloudím, nebo jdu po správné stezce. (Mimo jiné mě Mlada okouzlovala i tím, jak se

dokázala upravit, učesat a obléknout a kouzelně vyprávět i anekdoty, dámám údajně nepřístupné.) Pod jejím vlivem jsem si jednou dokonce pořídila šaty, velmi podobné těm, které se mi na ní tak líbily. Ale dopadla jsem jako ten blbec ze známého latinského pořekadla "quod licet Iovi, non licet bovi..."

Milada vynikala především citem a smyslem pro čistotu a osobitost různých žánrů, výrazným hudebním vnímáním a neomylným rytmickým citěním. Sotva by se mi podařilo po těch letech zevrubně charakterizovat její inscenace. Ale dodnes mám živě před očima jednotlivé "záběry", např. z Pasáčka vepřů, tu ohromnou, zpočátku nezranitelnou, pak smutně osamělou loutku pyšné princezny na prázdném pódiu, nebo Povídky z malého nádraží či snad vůbec nejsilnější Miladinu inscenaci Stojí hruška na jedné z posledních kaplických přehlídek...

Myslím, že jestli se někomu z naší "dramatácké" rodiny podařilo překlenout onen práh do světa umění, byla to právě Milada Mašatová.

Výraznou osobností divadla hraného dětmi byla rovněž Soňa Pavelková, původním povoláním herečka, která po řadu let i porotovala a vedla semináře. V roce 1977 pak obohatila kaplickou přehlídku svou dramaturgií románu manželů Novákových Děvče s copánky, kterou pod názvem Střepinky režírovala a rozezpívala vlastními písničkami. Sonin školní soubor HOP-HOP prezentoval v této hře dívčí trápení mladické Lenky s matkou a brutálními spolužáky s takovou naléhavostí, že mladí lidé v hledišti příběh spontánně přijali jako svou vlastní výpověď.

K této "druhé vlně" patří rovněž Eva Magerová-Polzerová, později pedagog na Ostravské univerzitě, dnes na ostravské konzervatoři, jejíž klimkovický soubor Klobouček vždy zaujal vynalézavou dramaturgií a precizním režijním ztvárněním, ať už to bylo v inscenacích Nezvalovy pohádky Anička skřítek a Slaměný Hubert, Saint-Exupéryho Malého prince, nebo poetickým příběhem Kde bydliš, holčičko?

Častými a úspěšnými účastníky přehlídek byly soubor Lidušky Dohnálkové, Marie Hrbáčové, manželů Bláhových, Azalky Horáčkové a jiných a dalších...

Ale to už do Kaplice pronikala "třetí generace", která ovšem v době, kdy tyto řádky píšu, už zdaleka nepatří mezi ty nejmladší a jejíž aktivity a zejména činnost jejich následovníků už nemá možnost sledovat... Byla to - a v mnoha případech dosud je - generace velmi silná, početně i talentově daleko poučenější než jejich předchůdci, do značné míry generace našich žáků.

Tak v brněnském PIRKu se po neúnávném boku Jindry Delongové ujala vedení souboru její dcera Silva Macková se svou bohužel tak záhy a nešťastně zahynulou kamarádkou Danou Svozilovou, jejíž Andersenovy pohádky, které vznikaly v našem autorsko-dramatizátorském semináři, se dodnes tu a tam objevují na repertoáru různých souborů. Autorský a režisérský talent prokázala Dana i inscenacemi jímavého příběhu Ludvíka Aškenazyho Na jednom stromě či volným přepisem tehdy mladými lidmi tak živě přijímaného Železníkovy Bojkotu, který pod názvem Je to jenom hra napsala a nastudovala Dana se Silvou Mackovou.

Všestranně talentovanou a velmi aktivní osobností našeho "hnutí" byla - a dodnes je - nadaná a velmi výkonná učitelka Základní umělecké školy v Hradci Králové Ema Zámečnicková. Imponuje mi její originální a o širokém rozhledu svědčící dramaturgie, jak ji prokázala např. ve své dramaturgii jedné kapitoly z Poláčkovo proslulé knihy Bylo nás pět, kterou nazvala Napadlo hodně sněhu, či výstup řemeslníků ze Snu noci svatojanské, uvedený pod názvem ...šejkspír.

Byla jsem moc ráda, když mě Ema požádala o dramaturgickou spolupráci na dvou scénářích, které realizovala v letech 1995 a 1996: formou vyprávění a demonstrací pod názvem Vezměte si Imoginu... zdramatizovala úryvek z románu Betty MacDonaldové Vejce a já a o rok později nás potěšila svou úpravou málo známé parodie srdceryvné historky Marka Twaina - Středověkým milostným příběhem.

Jedním z neplodnějších talentů divadla hraného dětmi byl po dobu téměř dvaceti let beze sporu Mirek Slavík, zakladatel, autor, režisér, skladatel, kytarista, klavírista a hlavně vedoucí souboru HUDRADLO. Napočítala jsem - a připouštím, že ne zcela přesně - že za tu dobu uvedl jeho soubor na ústředních přehlídkách dvaadvacet stylově a žánrově rozmanitých představení. Mě osobně nejvíce zasáhlo představení Létající dědeček, v němž se bez mentorování a sentimentu hrál o vztahu k nejzranitelnějším členům naší společnosti, starým lidem, které tu ztvárnil bezmocné loutky, nejdříve něžně hýčkané, a pak surově odkopnuté... Za vrchol tvorby HUDRADLA pokládám inscenaci Indických pohádek, především pro vynikající dramaturgii, která zpřesnila, vtipně a originálně dotvořila současným, přirozeným a dětem blízkým jazykem převyprávěla poněkud těžkopádný text V. Lesného.

Mezi osobnostmi, které jsem sledovala od jejich začátku, a snad i trochu ovlivnila, patří bezesporu dvě tehdy dívky, dnes už dospělé ženy a vážené učitelky, autorky a režisérky, Olinka Strnadová a Jana Štrbová.

Obě dokázaly, že jsou stejně jako někteří jejich už jmenovaní předchůdci vybaveny darem, který bývá někdy cudně opomíjen, tj. divadelním talentem. Jsem totiž přesvědčena, že i v oboru, kterému se říká výchovná dramatika či divadlo hrané dětmi, v zasvěcených kruzích "dramaták", je možné onen práh mezi nejlépe míněným, ba i vzdělaným a poučeným přístupem k dětem a jejich divadelním aktivitám překročit jen tehdy, jsou-li tyto nepostradatelné a úctyhodné vlastnosti a znalosti nesené vzhůru něčím, čemu se skromně česky říká nadání.

A je, bohudík, dost přesvědčivých důkazů, které to mohou dosvědčit.

Pohledem Jaroslava Provazníka

Jak bys popsal dnešní dětské divadlo? Jaké vlastně je?

Nemohu jinak než začít banálním, stokrát opakovaným konstatováním, že dětské divadlo jako jedna z možných podob dramatické výchovy existuje ve dvou různých kontextech - výchovy a divadla. Nejsou to dva světy oddělené neprodyšnou bariérou. Jsou to oblasti zčásti se překrývající, vzájemně se ovlivňující, dokonce vzájemně se podmiňující: Aby měla divadelní práce v rámci dramatické výchovy smysl, musí si být vedoucí vědom toho, že vším, co dělá, tak či onak ovlivňuje neboli vychovává své svéřence. Ale aby dětské divadlo mělo výchovný a vzdělávací efekt, musí být divadlem, musí mít divadelní parametry, kterými emocionálně osloví, zasáhne všechny účastníky - ty, co se dívají, i ty, co hrají. Pokud vedoucí/režisér nerespektuje jedno nebo druhé (být akcent na jednu i druhou oblast se případ od případu liší), ztrácí dětské divadlo svůj smysl.

Proto je logické a zákonité, že se dětské divadlo proměňuje (proměňuje, nikoliv vyvíjí

- od nějakého "primitivního" nebo méně kvalitního k "lepšímu", "dokonalejšímu") v souvislosti s proměnami celého oboru (dramatické výchovy) i estetické výchovy jako celku a současně i v souvislosti s proměnami divadelního umění.

K té vazbě na proměny oboru: V dnešním dětském divadle jsme např. svědky toho, že přímo v jevištním tvaru jsou využívány některé metody a techniky strukturování, které jsou obvyklé v interní dramatické výchovné práci, ve školním nebo, chcete-li, procesuálním divadle. Mám na mysli např. kolektivní postavu, vnitřní hlasy, montážní principy (ostré střihy, které umožňují prudké změny úhlu pohledu na postavu, situaci..., proměňování optiky). Ostatně některé postupy vyprávěného divadla, které jsou pro dnešní dětské a mladé divadlo příznačné, mají mnoho společného nejen s poetikou současného divadla, ale i s technikami dramatických struktur, využívaných v určitém typu interní dramatické výchovné práce.

Za typické pro současné dětské divadlo (vynikne to hlavně ve srovnání s dětským divadlem v zahraničí, pokud mohu soudit) pokládám to, že se v něm často staví na kvalitní literatuře. Nejčastěji pochopitelně dětské. Ale v posledních letech - a to mi připadá zajímavé - sahají někteří odvážní vedoucí i po látkách původně "dospělých". (Jeden příklad za všechny: Hana Nemravová.) Dramaturgie, která těžší z kvalitní nedramatické literatury, ovšem nespada z nebe. Jsem přesvědčen o tom, že tento rys vydatně ovlivnil autorsko-dramatizátorské semináře Zdeny Joskové a Evy Machkové od 70. let 20. století, které v 80. letech vyústily dokonce do podoby volného pracovního sdružení, fungujícího až do začátku 90. let při UKVČ (někdejší Ústav pro kulturně výchovnou činnost), poté při ARTAMÉ pod názvem Kruh autorů a dramatizátorů dětského divadla. Tyto aktivity a systematická pozornost věnovaná dramaturgii při hodnocení dětského divadla na národních přehlídkách od jejich počátku v 70. letech nastavily velmi náročné kritéria, takže dnes už máme jaksí za zcela samozřejmé, že vedoucí/dramaturg/režisér by měl dětem nabídnout kvalitní textové východisko pro divadelní práci.

Když se podívám na program celostátních i krajských Dětských scén z žánrového hlediska, pokládám za jev příznačný pro současné dětské divadlo, že se dnes na dětském jevišti objevují látky, které by bylo možné označit za horory nebo tajemné příběhy. (Díky Ireně Konývkové se přímo hitem posledních let stala povídková knížka Briana Jacquese Sedm strašidelných příběhů - nejfrekventovanějšími povídkami z tohoto souboru jsou "RSB s ručením omezeným" a "Jamie a upíři" - viz např. dramaturgie Ivany Sobkové nebo Iriny Ulrychové; Hana Nemravová zase před časem upozornila na zajímavý soubor hororů a tajemných příběhů anglicky píšících autorů Jablčko pro slečnu učitelku...)

A když jsme u příběhů s dětskými hrdiny: Zatímco civilní příběhy z dětského světa na dětském jevišti posledních let podle mého poněkud ustoupily do pozadí, častěji než dříve se objevují grotesky. Na prvním místě je to Karel Poláček a jeho Bylo nás pět (z nejzdařilejších připomenu inscenace Ireny Konývkové a Lenky Javorské), ale v posledních letech se objevila i Richmal Cromptonová s Jirkou postrachem rodiny nebo Goscinyho Mikuláš.

Dále: Zdá se mi, že soubory častěji než dříve sahají po "etno" látkách, příbězích ze vzdálených nebo exotických kulturních oblastí (viz Mauda musaka Jany Štrbové, Tamtamy z nejmladšího stromu Libuše Hanibalové, pokusy Ivy Němečkové o krymskou látku a letos o indiánské příběhy...).

Od 90. let zažívá dětské divadlo a dětský přednes přímo invazi nonsensu. Projděte si programy Dětských scén a jejich krajských přehlídek za poslední roky a zjistíte, kolikrát se tu objevily texty Edwarda Leara, Emanuela Frynty, Josefa Hanzlíka, Jiřího Weinbergera a autorů experimentální poezie. Seznam vedoucích, kteří po těchto látkách a jim příbuzných sáhli, by byl hodně dlouhý - od Emy Zámečnickové, Evy Vencíkové až po Ivonu Čermákovou, Marcelu Kovaříkovou nebo Irenu Konývkovou. Jinou věcí ovšem je, že nonsensové látky jsou zrádné, a tak jejich volba není pro soubor automaticky výhodou. I když jde nonsensový text jakoby sám naproti dětské hře, hravost, na níž je založen, na jevišti sama od sebe stěží zafunguje, pokud se nedostaví nosný divadelní nápad, který by byl schopen s textem vést dialog, aniž ho bude jednoduše dublovat nebo zdvojit.

Bohužel jen sporadicky se v současném dětském divadle objevuje pokus o klasickou kouzelnou pohádku. Dlouho se tvrdilo, že kouzelná pohádka vyžaduje iluzi a výpravnost. Myslím, že kdysi Krista a Jiří Bláhovi (Pohádka o rybáři a jeho ženě) a v posledních letech Ema Zámečnicková (Čertova nevěsta) a Irena Konývková (Za Ludmiku!) přesvědčivě dokázali, že divadlo - i to dětské - na kouzelnou pohádku "dosáhne", aniž se přitom musí uchýlovat k papundeklovým klíšé televizních pohádek nebo k filmovému kouzlení nebo "vybarvování".

A když už jsem u toho, s čím se dnes na Dětské scéně setkáváme málo nebo skoro vůbec ne, nemohu nezmínit recitační pásma nebo "klasická" kolektivní recitační vystoupení. Je to možná dáno tím, že na přehlídkách nižších stupňů vypadají recitační inscenace jako chudí příbuzní ve srovnání s divadelními představeními. Možná také že je dnes jejich úroveň výrazně nižší, než tomu bylo dřív. Nemíním se tedy pouštět do hledání odpovědi na tyto otázky a do jejich interpretování, jenom si nemohu na tomto místě odpustit povzdech, že je to škoda. Protože práce na recitačním tvaru - ať už má podobu "klasické" sborové recitace (s minimem pohybu a rozehrávání), nebo má podobu přednesu využívajícího divadelních prvků a postupů, ať už jde o montáž, nebo jen o "obyčejné" pásmo - může být pro soubor dětí nebo dospívajících velmi přínosná a důležitá a divákům může nabídnout zážitek především z krásného slova a kultivovaného přednesu. (Myslím, že nejsem sám, kdo dodnes vzpomíná na výbornou montáž Jany Machalíkové z textů Shela Silversteina O nás z roku 2004, kterou ocenili diváci nejen na dětské scéně, ale i jinde, např. na bechyňském Nahlížení.)

Když si v duchu promítám představení z posledních ročníků Dětské scén, ale i z krajských přehlídek, připadá mi, že vedoucí odvážněji než dřív využívají hudební a zvukový plán, než tomu bylo dřív. Je to nepochybně dáno tím, že dnešní technické možnosti dovolují pracovat i s reprodukováným zvukem snadněji, že technika může hráčům a divadelnímu tvaru sloužit, a nikoliv naopak. Naproti tomu co do scénografie, jde většina vedoucích, zdá se mi, stále většinou cestou nejmenšího odporu. Chudé divadlo si s dětským divadlem samozřejmě dobře rozumí. A mnohokrát se to potvrdilo. Jenže chudé divadlo není totéž co nahodilost, rozpačitost nebo "princip Co Dům Dal".

Předchozí poznámky přímo souvisí s tím, co se mi jeví jako další rys - tentokrát poněkud obecnější - současného dětského divadla, a tím je rozpor mezi spoustou zajímavých nápadů a leckdy překvapivých prostředků a postupů na jedné straně, a malou vůlí k vědomé kompoziční práci na straně druhé. Až příliš často se setkáváme s inscenacemi, které jsou natolik rozvolněné,

že horko těžko drží pohromadě nebo jsou "poskládaný" nahodile nebo prostě jen ledabyle. Montáž a její postupy do současného divadla samo sebou patří, a jsou pro něj velmi typické. Ale montáž nebo koláž není totéž co tříšť nesouvisejících nebo náhodně poskládaných jednotlivostí. Jinými slovy řečeno, dost často mám intenzivní pocit, že některým dětským a mladým inscenacím chybí vědoměji vytvářená koncepce, promyšlená motivická práce, zkrátka důsledná dramaturgie a režie.

A pak je tu ještě jeden rys, který pozoruji už delší dobu a který mně naopak připadá velmi dobrý a svým způsobem nadějný. Cím dál tím častěji se setkáváme se soubory ve středoškolském věku, které svým stylem práce a metodikou vedení přímo navazují na styl běžný v tvořivých dětských souborech. Týká se to jak souborů, které v průběhu své existence jaksi přirozeně, zkonitě zestály, vyrostly z dětského věku a jsou dále vedeny těmi, kdo s nimi začínali (namátkou připomínám Irenu Konývkovou nebo Zuzanu Jirsovou). Ale vedle toho se objevují i takové mladé skupiny, které se metodikou a stylem práce tvořivých dětských souborů buď vědomě, či intuitivně inspiroují (využívání dramatických výchovných metod a technik při hledání divadelního tvaru a při práci na něm, ale zrovna tak i při práci na sobě, při získávání hereckých dovedností, poznávání zákonitostí divadla atd.). Podle mého to jen dokládá, že divadelní obor má na gymnáziích a ve středoškolském věku vůbec velký význam a že je chybou, že se zatím ani náznakem nedostal do Rámcového vzdělávacího programu pro gymnaziální vzdělávání. (Návrh na kapitolu Dramatický obor pro RVPg je možné si přečíst na www.drama.cz v rubrice Osnovy a programy.)

I když jsem zdůraznil, že nechci mluvit o vývoji, ale o proměnách dětského divadla, jednu věc, která signalizuje vývoj, tedy posun k "lepšímu", bych přesto rád zmínil. Na rozdíl od situace, která vládla v tomto oboru před lety, je dnes už jaksi samozřejmější, že klíčem ke kvalitnímu dětskému divadlu je proces, v jehož průběhu by měli mít všichni možnost tvořivě se podílet na vzniku budoucího tvaru. Secvičené, narychlo spíchnuté, na drilu založené produkce pro efekt samosebou existují stále (a budou patrně existovat vždy), ale více než dřív jsou vnímány spíše jako anomálie.

Kde hledají děti svou divadelní práci? Co a jak chtějí v divadelním představení hrát?

Zdá se mi, že lečeho, co souvisí s touto otázkou, jsem se dotkl v předchozích řádcích. Ale zformulovat na tuto otázku komplexní, důkladnou odpověď si dnes už netroufám. Do toho bych si - a jen s velkými rozpaky - troufl v dobách, kdy jsem s dětmi sám pracoval. Ale stejně bych i tehdy nejspíš váhal jakou na takto "generálně" položenou otázku dát odpověď. Myslím, že je to spíš otázka mířící ke konkrétním skupinám a konkrétním dětem. Takže se redakci tímto omlouvám...

Pohledem Emy Zámečnickové

Jaké je dnešní divadlo hrané dětmi?

Připadá mi, že v současném dětském divadle se objevuje málo experimentů, chodí se vyšlapanými cestami. Ta „vyšlapanost“ je třeba v opakuji se výběru námětů, ve tvaru představení - obvykle se dělají pásma, naopak málokdy se někdo pustí do příběhu s klasickou dramatickou stavbou. Neznámá to, že si nevážím dlouhodobě stejné, ale dobré práce. Jen si myslím, že by hledání a experimentování mělo být víc a víc by se mělo oceňovat, víc mu tleskat.

Pohledem Azalky Horáckové

Jak je dnes dětské divadlo? Změnilo se?

Mám srovnání s lužickými Srby, kam jezdím na přehlídku dětského divadla. Za deset let se dětské divadlo v Lužici nepohlo ani o krok. Tam má pořád tu obrozenou funkci, nebo spíše funkci poslední bašty jazyka. Škola a divadlo. Důležitě pro ně je, že se hraje - to znamená, že se na jevišti mluví srbsky, o dramatické jednání moc nejde. U nás se situace posunula v tom, že dříve byl větší důraz na metodice, víc se mluvilo o tom, jak jste to udělali, jak jste k tomu přistupovali... a v současné době už se hodnotí více hledisko divácké, umělecké. Metodické hledisko už se považuje za samozřejmost, protože už je tolik možností se někde dál vzdělávat. Tenkrát byly přehlídky vlastně součástí vzdělávání vedoucích. Teď se sem tam provalí, když někdo přistupuje k přípravě představení mechanicky - dřív se hledala cesta. Z hlediska té cesty bylo tenkrát pro seministy vynikající, že se dělala každý den metodická ukázka práce se souborem, který na přehlídce vystupoval. Pro vedoucího to byly šílené nervy, ale ostatní to taky posouvalo dál.

Pohledem Lenky Jaborské, učitelky ZUŠ Hlučín

Jaké je podle Vás dnešní dětské divadlo?

„Ono se to asi obměňuje, dětské divadlo má být o výpovědi dětí - vybíráme témata tak, aby to pro ně bylo aktuální. Tím se to asi posouvá - doba jde jinam, takže dnes jsou třeba pro děti aktuální jiné věci než jindy. Já to ale vůbec neumím zhodnotit, jestli se to někde posouvá. Je to asi rychlejší, agresivnější, ale vůbec si netroufám to zobecnovat.“

A co se týká inscenačních postupů, scénografie, kostýmů a podobně?

„Je možné dnes vidět věci hodně přepřávané, binec na jevišti, není to srovnané... Já třeba mám ráda chudé divadlo - udělat čistotu scény, čisté kostymování. Ale netroufám si říct, že to nějakým způsobem někde jde, že je nějaký trend. Viděla jsem hodně věci, ale nevšimla jsem si. Teď jsem třeba viděla klasickou pohádku v moderní úpravě... Ta doba aktualizování a modernizování je myslím už taky pryč - takové ty novodobé Karkulky, Sněhurky - teď už to podle mě není tak časté. V Náchodě jsem viděla takto moderně udělanou Sněhurku, byla tam projekce, využití notebooku... Využívají se víc ty technické věci, ale nemůžu říct, že je to boom. Ani nemůžu říct, že by se třeba častěji objevovaly vulgarismy.“

SLOVO POROTY

Z DENÍKU JOSEFA K., ŽÁKA II.B, DOHRÁLI JSME, ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Prozaickou předlohou inscenace se stala Škvoreckého knížka „Ze života lepší společnosti“. A tady rovnou vzniká otázka: Je optika dětského věku, kterou Škvorecký použil pro zobrazení 30. let minulého století tím příhodným důvodem k inscenování takového textu v dětském divadle? Samotná inscenace pochybnosti nevyvrátila. Škvoreckého adresát je dospělý čtenář a pohled dítěte je toliko autorským prostředkem vyprávění.

Další sporné napětí mezi literární předlohou a jevištním použitím textu je dáno tím, že formou vybraných úryvků jsou domácí práce z jazyka českého, tedy forma využívající spisovně přepjatý styl plodící řádku chyb. Kdežto na jevišti se text prezentuje jako deník, kterému – jakožto soukromému a intimnímu záznamu – forma slohové práce neodpovídá.

Výsledná inscenace patří k těm, které jsou divadlem poučené. Nicméně určitou konzistenci inscenace drží především to, co se na jevišti říká. Vlastní mimoslovní řešení přináší obtíže v srozumitelnosti.

Ústřední postava má tři výrazně odlišené představitele. Tak je nám Josef K. exponován, ale pro další jevištní provedení tohoto nápadu to mnoho neznamena. Rozdělení textu mezi tři představitele ani další jevištní zobrazení nenaplníje takové řešení.

Inscenaci otevírá situace, ve které dívka najde Josefův deník. Ale prostor, ve kterém deník našla a ve kterém se inscenace odehrává, je velice neurčitý, obecně divadelní. Například už od samotného začátku je nainstalována židlička, na které se bude deník „jako číst“. A dále: co znamená stupňovitá stavba ze židlemi na vrcholu, na který nastupuje trojediný Josef?

Inscenace postrádá vyprávěcí klíč. Realizují se jednotlivé, izolované akce, které jsou více jevištním aranžmá než situacemi. A neskládají se v organický celek – byť můžeme vnímat, že aktéři své hře mnohdy velice dobře rozumí. A zejména chlapci vykazují dobré předpoklady pro jevištní hru.

Václav Klemens

DNES HRÁLI

Z deníku Josefa K., žáka II.B

STÍNOVÉ DIVADLO PRO KRÁSNOU LIN, ZUŠ VESELÍ NAD MORAVOU

Súbor ZUŠ z Veselí nad Moravou sa dlhšie obdobie zaoberá rozprávkami, ktoré majú pôvod v mimoeurópskych kultúrach. V inscenácii „Stínové divadlo pro krásnou Lin“ sa rozhodol spracovať materiál japonskej kultúry.

Nad príbehom o dcére kupca, čo nevedela chodiť ani rozprávať a ktorú z tohto „preklatia“ zachráni až cudzinec prostredníctvom stínového divadla, sa ťahne téma konfliktu dvoch hodnotových systémov – sveta ľudských morálnych cností a sveta pominuteľných materiálnych hodnôt. To, že hlavná hrdinka si na záver vyberie svet morálnych cností a odchod zo sveta materiálnych hodnôt, vnímame ako posolstvo predstavenia, z ktorého po celý čas cítiť pre divadlo v dnešnej dobe vzácnu vec – pokoru. To prezrádza, že súbor je poučený tradíciou východnej kultúry, v ktorej motív pokory hrá významnú úlohu.

Inscenátori si šťasne ako prostriedok stvárnenia tejto témy volia svetlo horiacej sviečky. Motív svetla má vo východných kultúrach svoje významné miesto a takisto je základným predpokladom stínového divadla, ktorý je kľúčovou súčasťou príbehu rozprávky.

Postavy príbehu predstavujú rôzne typy svetelných zdrojov (čajová lampička, kahance a sviečky), ktoré zjednocuje plameň horiacej sviečky. Predstavenie je ponorené do šera, čo vytvára zvláštnu, až rituálnu atmosféru. A práve forma rituálu sa stáva základným prostriedkom stavby situácií a nahrádza tak expresiu či psychologickosť konania postáv, na ktorú sme zvyknutí prevažne v kontexte európskeho divadla.

Horiaca sviečka svojou povahou núti protagonistky k disciplinovanosti a presnosti pri stavbe situácií, pretože každý neuvažovaný a mimovoľný pohyb by mohol spôsobiť až požiar. To dodáva inscenácii akýsi vnútorný rýd.

Oproti tejto presnej stavbe inscenácie sa ako menej dopracovaná a doriešená zdá byť samotná tieňohra a tri mikropříbehy, ktoré sa prostredníctvom nej odohrajú. Miesto, kde by malo predstavenie vrcholiť, je tak divadelne najmenej presvedčujúce. Podobne aj premena či ožitie hrdinky nie je inscenačne dostatočne doriešené.

Stínové divadlo pro krásnou Lin

Z deníku Josefa K., žáka II.B

DNES HRÁLI

O Honzoi

Bleděmodrý Petr

To však neodoberá predstaveniu na celkovej pôsobivosti a za silou jeho posolstva po celý čas cítiť poctivý prístup a prácu súboru na téme, a to po každej stránke. Inscenácia „Stínové divadlo pro krásnou Lin“ ako aj práca súboru ZUŠ z Veselí nad Moravou si tak zaslúži to najvyššie uznanie a rešpekt.

Peter Janků

BLEDĚMODRÝ PETR, MOJE PĚTKA, ZUŠ JAROMĚŘ

Problém neustále narůstající šikany mezi dětmi byl výchozím impulzem při přípravě inscenace Bleděmodrého Petra. Často uváděná hra Gyuly Urbána obsahuje téma odmítnutí,

jinakosti a šikany a byla tak dobrým výchozím materiálem pro práci souboru. Vedoucí souboru Jarka Holasová text výrazně krátila, vybírala pouze některé situace. Proto asi došlo k tomu, že některé postavy ze hry náhle zmizí a my se nedozvíme proč a co se s nimi stalo. Byl například nějak potrestán kocour, který Petrovi působil řadu problémů? Ve scénografii se mohlo důsledněji pracovat s významem paravanů a lavice, nebo použít něco jiného. Takto nám lavice evokuje prostředí třídy, ale dál se s tím nepracuje. Děti hrají s plyšáky, které v závěru mizí a není zcela jasné proč, protože tytéž postavy jsou nahrazeny jiným typem loutky. Někdy bychom předpokládali větší vztah k loutce (např. při mytí malých pejsků, kdy jsou dost tvrdě hozeny svým vodičem do umyvadla). Děti jsou na jevišti přirozené a sympatické, ale ne vždy je úplně jasné, zda jsou v daný moment za sebe či za loutku. Někteří zbytečně rychle vypadnou při odchodu z role, a tak se někdy zdá, že plnili pouze technický úkol. V závěru je vytvořen pěkný poetický obraz moře, ale to nestačí na úplně jasný konec příběhu. Jako už několikrát i zde jsme si kladli otázku herního prostoru. Toto křehké představení by potřebovalo intimnější prostor.

Přes všechny výhrady jsme viděli sympatické a milé představení, které zvláště v poslední třetí odpolední repríze rezonovalo s hledištěm.

Jaroslav Dejl

O HONZOJ, NĚKDO, ZUŠ JAROMĚŘ

Autor, režisér a představitel Jakub Maksymov si zvolil za výchozí momenty svého představení některé motivy japonské pohádky Pán rýžové hory, ve které obrovská stonožka unáší lidi z jezerního království a je zahubena statečným bojovníkem Pánem rýžové hory, který si až v posledním okamžiku málem prohraného boje vzpomene, že ji může usmrtit pouze lidská slina. A Jakub toto spojí s českým Honzou, který všem pomáhá, nic za to nedostane, a proto jde do světa, ztratí se a objeví se v japonské pohádce. Vše zasadí do prostoru nádraží, kde dráží metař z rozčilení nad poplivaným peronem se rozhodne pro poučení vyprávět lidem na peronu tuto svou lehce pomatenou pohádku. Odpadky se mu jsou i materiálem pro loutky. Jakub v průběhu hry atakuje diváky i svými otázkami a neváhá je vtáhnout do hry jako spoluhráče. Tady nutno vyzdvihnout a ocenit výkon Lukáše Horáčka jako zlé stonožky při odpoledním představení.

V tomto typu představení, kde dost často záleží na improvizčních schopnostech, a které nutně potřebuje i reakci a odezvu publika, asi záleží i na prostoru, kde se odehrává. A Jakub asi pro něj potřebuje těsný a bezprostřední kontakt. A to prostor jeviště kina úplně neumožňoval. Celá tato one man show je drsná ve svých prostředcích a tak jde o představení, které přijmeme nebo odmítneme. Jakub je ale sympatický ve svém nadšení, pokusech, omylech, hledání své cesty. A je dobře, že byl se svým představením na národní přehlídce.

Jaroslav Dejl

Bleděmodrý Petr

SEMINÁŘ K INSCENACÍM 3. BLOKU

Hodina 18., den 3., tedy příslovečný kritický – přesto ve foyeru kina vesmír začíná diskuse nad představeními 3. bloku, a to v hojném obsazení. Scénář je již vyzkoušený a důvěrně známý: referát seminaristů o kladech a

problémech vylosovaného představení, zpráva lektorského sboru, poznámky z pléna a na závěr společná diskuse nad problémovým okruhem pro dnešní den.

Seminaristé, kteří celé dopoledne prozkoumávají prostor v dílně Tomáše Žižky (B), odpoledne prozkoumali ze všech stran představení Bleděmodrý Petr souboru Moje pětka. Neshodli se při tom, je-li jeho tématem rasová segregace bleděmodrého pejska nebo postavení holčičky (loutkovodičky pejska) ve skupině vrstevníků. Protože jde navíc o známou předlohu, řešili též míru dodržení tématu originálu a nakolik jde o téma skupiny. Stranou hodnocení nezůstaly ani prostředky, kterými děti nabídli příběh divákům (plyšáci, paravan, školní lavice, tatranky, párek). V rovině dramaturgie byl výběr hodnocen jako vhodný pro věk aktérů, kteří si v inscenaci našli svoji parketu a svůj úkol zvládli s pomocí přiměřených prostředků (plyšáci, autička). Seminaristé se však neshodli na tom, jaké bylo sdělení představení, což koresponduje i s nesjednoceným závěrem představení v rovinách pohádky a příběhu dětí. Je –li tématem diskriminace, nebylo seminaristům jasné, zda se v inscenaci téma přenáší ze skupiny do příběhu psa, nebo jsou celou dobu nad věcí a příběh prezentují. K tomu inscenace směřovala až v druhé půlce. Přesto bylo téma Jinakosti pro některé diváky dostatečně nosné, aby překrylo problémy a úspěšně předalo sdělení o možnosti hledat své místo v různorodém světě.

Po stručné referenci lektorského sboru, již pro Deník DS shrnul J. Dejl, upozornil T. Žižka, že použitý paravan inscenaci nabízí princip nakukování, jako východisko pro přesné budování vztahu holčičky a skupiny. Ale jako pouhá zástěna není v inscenaci dostatečně funkční. L. Richter poznamenal, že dramaturgickým zásahem do původního textu se příliš zdů-

raznily epizody s kočkou, které zbytečně vybočují z hlavního tématu segregace. Analyzoval také problém trojitého závěru inscenace ve fázích 1) vysvětlení, že jinakost = jedinečnost, 2) konec jedinečnosti objevením ostrova bleděmodrých psů a nastolení tématu sounáležitosti, 3) téma cesty zpět a objevování barevnosti světa, které se jen načne a nerealizuje. Na jeho okřídlenou repliku, že se zde honí mnoho zajíců najednou smečovala M. Poesová konstatováním: „Nehoní, ono se to tak prostě přihodilo.“ S tím byla diskuse ukončena a slova se ujal seminář D.

Věnoval se volné adaptaci japonské pohádky nazvané O Honzoj. Její protagonista – Někdo ze ZUŠ Jaroměř, byl oceněn za pohotovost s jakou pracoval s náhodností a reagoval na (vybraného) diváka. Řada situací a gagů byla předpřipravena, ale protagonista je na jevišti aktuálně dotahuje. Seminaristé konstatovali, že rámec nádražní čekárny je záminkou pro hraní a koresponduje s ním i volba materiálu odpadkových loutek. Dále se vzdali výhrad k práci s loutkou, protože přijali určitou inzitivnost jako součást žánru. Negativně seminaristé hodnotili levné vtipky a kalkul s použitím diváka apod. Zvláště pak hovořili o odporosti a nechutnosti na jevišti načez přešli k environmentalistickému apelu: „A proč to má odskákat chudák stonožka?“

Slovo poroty si přečtete ve stejnojmenné rubrice. Další diskusi zahájil dotaz z publika na žánr inscenace. J. Provazník sice prohlásil cosi o dětské coolness dramate, ale dále se hovořilo o formátu anekdoty a dada. T. Žižka navrhl možnost posunu do satiry o konzumu s potenciálem kritizovat falešnou estetizaci neestetického. D. Špalková dále upozornila na neregulérnost prostoru, ve kterém muselo představení z organizačních důvodů proběhnout. Zmínila se také o tom, že kategorie dětského divadla jednoho herce je velmi citlivá na kondici aktéra a vliv vnějších okolností. L. Richter navázal na poznámku z pléna, že hnus a vulgarita na jevišti musí mít opodstatnění. Potvrdil, že demonstrování ošklivosti má vztah k rámcovému příběhu i k pohádce, ve které jde o zabít zlé stonožky plivnutím. Problematická je však nedůslednost – počínaje předem připravenými marionetami, které ovšem nejsou téměř použitelné jako regulérní loutky, atd.

Stínovému divadlu pro krásnou Lin se věnoval seminář A rovnou konstatoval že se jeho členové neshodli. Příznivci mluvili o prožitkovém divadle s velmi jemnou atmosférou

a s přenosem východní kultury. Nastolili také otázku, co jsme oprávněni očekávat od odlišné kulturní tradice, byť realizované Evropany. Odpůrcům naopak scházela větší akčnost a vadila naivita v motivaci jednání titulní postavy. Výrazové prostředky (svíčka jako totemová loutka) byly na jednu stranu chváleny ale i považovány za nepřehledné. T. Žižka hovořil o rituálnosti takové formy divadla, o potřebě limitování počtu diváků pro tak citlivou událost a o pokoře k jiné kultuře. Z. Jirsová potvrdila, že inscenaci svědčí velmi komorní atmosféra.

Seminární třída C se v hodnocení představení Z deníku Josefa K.... souboru Dohráli jsme soustředila na dva okruhy. Dramaturgický problém volby předlohy a její adaptace a problém prostředků. V rozkrývání tématu neuspěli. Jde podle nich spíše o autora pro dospělé a ptali se, zda může děti na tomto textu skutečně zajímat politický kontext nebo kouzlo doby. Přiznaly předloze možný vzdělávací přínos pro soubor samotný, ale upozornili, že v inscenaci chybí skutečné jednání a není z ní patrná určitá kontinuita (přestože jde o deník). Ocenili některé divadelní prostředky (klíčová díra, míč, rádio) a částečně i princip zmnožení postav, který však byl zároveň nepřehledný. Dezorientaci diváka přispěl i složitý jazyk. (Další viz Slovo poroty.)

Tématem problémového okruhu dne byly loutkářské prostředky a jejich možnosti v tvorbě postav. Zazněly různé dílčí poznámky k jednotlivým inscenacím, např.: že pokaždé by s nimi mělo být zacházeno důsledně, ne zcela je dořešena semknutost či oddělenost postavy a loutkovodiče, při použití stínohry je možno uvažovat o možné větší akčnosti provedení, atd. na závěr vybíráme nejnosnější myšlenky, byť jsme je nejspíše už někde slyšeli nebo četli: Je třeba přemýšlet nad tím, z čeho se motivuje přerod předmětu v loutku, tedy i toho, proč zrovna v tento typ loutky (P.Janků)... Loutkou se předmět stává v okamžiku, kdy ho vnímáme jako jednající postavu (L. Richter). Loutka funguje jako výtvarná metafora a je třeba pro ni vytvořit mikrosvět, ve kterém takto může fungovat. Jde tedy o dodržení určitého řádu včetně způsobu zacházení. (seminář B a T. Žižka) Loutka umožňuje dětskému herci udržet si odstup od postavy, (sem.C) ... což je výhodné třeba pro jevištní realizaci situace šikany v inscenaci Bleděmodrý Petr, neboť není ohroženo samotné dítě (I. Konývková.).

Hrocháček

DĚTSKÝ DISKUSNÍ KLUB

Soubory
Moje pětka - ZUŠ Jaroměř, Někdo – ZUŠ Jaroměř, ZUŠ Veselí nad Moravou, Dohráli jsme – ZUŠ Uherské Hradiště

Zdarec děcka!

Dětská scéna jede na plné obrátky a pomalu se přehoupla do druhé půle. To však neznamená, že by snad sil ubývalo, spíš naopak! Proto se, jako již pravidelně, hlásí o svůj prostůrek Hoší z JAMU! Znovu přinášíme ty nejzajímavější a nejpeprnější zprávy z dětského diskusního klubu ze dne 18.června! Koncepce diskuze se již ustálila, takže bližší informace naleznete v předchozím čísle, nebo se nás prostě zeptáte!

Diskutovali jsme horlivě o čtyřech představeních, které jsme shlédli nejen pouze my, ale i někteří ze svěřenců, neboť oproti minulým dnům neviděly všechny soubory své kolegy ve vzrušující jevištní akci. Diskutujících dětských divadelníků bylo méně než v den předchozí, a přitom bylo v programu o jedno představení více – což nás potěšilo, neboť diskuse se sedmnácti herci je přeci jenom jednodušší než s třiatřiceti herci odlišných věkových kategorií. Sešla se nám ale pěkná skupinka - byť věkově odlišná, přesto nadšená pro diskutování o svých i ostatních špičcech. Úroveň diskusního pásma tak byla jistě vysoká a přínosná pro mladé divadelníky i vedoucí lektory. Naše zkušenosti s vedením dětského diskusního klubu jsou totiž den ode dne bohatší a my, ač to neradi přiznáváme, nabýváme postupně společně s dětmi na diskusní dokonalosti.

Termínů, které padaly, bylo sice méně, než předchozí den, zato se však objevil moravský živel, který se neohlížel na zakotvené pojmy a definice divadelního jazyka, ale použil své živelnosti a bodrosti, kterou obsáhl všechny problémy i pojmenování - jak kladů, tak záporů. Tento moravský element byl zastoupen převážně souborem z Uherského Hradiště, ale ani soubor z Veselí nad Moravou se nenechal zahanbit! Přepěkné bylo objevení se i protiváha mužského a ženského elementu, která diskusi velice prospěla a způsobila otevřenost, vřelost, ale i kritickou galantnost a sexuální napětí (týká se navazování snad i více než přátelských kontaktů mezi soubory z Uherského Hradiště a Veselí nad Moravou! Lektori si jsou vědomi věkové hranice, kterou prostě nesmí při svých extempore překročit...). To vše přispělo, že čas vyhrazen diskusi, jenž činil pouhé dvě hodiny, byl překročen o třicet minut. Ač jsme počítali pouze z dvaceti minutami! Snad se děti najedly a snad paní kuchařky nebyly na děti nepřijemné. Pokud by se tak stalo, doufáme, že ze setkání odcházely děti natolik rozdiskutované, že by vše hladce, nejlépe formou dialogu, paním kuchařkám vysvětlily a vyargumentovaly.

Všichni jistě očekáváte zachycení a uveřejnění kladných a záporných názorů, ale ještě než k tomuto přistoupíme, je před námi ještě... Pozorný čtenář tohoto seriózního periodika jistě již tuší! Ano! Je to ono, druhý, tedy poslední, medailonek sdělující základní údaje či důležité historky ze života vašich lektorů:

Vítězslav Větrovec alias Vátr

Narozen 25.11.1985 v Mostě. Trvalým bydlištěm rovněž v Mostě. Student 1. ročníku činoherní režie na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Má na kontě i jednoletou zkušenost nabytou studiem Dramatické výchovy na

JAMU, než ovšem přízemí divadelní fakulty zpřístupněné „dramkařům“ („batikařům“, „zneuznaným divadelníkům“, „neúspěšným herečkám a hercům“ atd.) opustil a vystoupal do čtvrtého patra na výstře uvedenou činoherní režii.

Spoustu jeho povahových rysů můžeme sledovat z rodinné historie. Začneme od počátku. V 19. století žil poblíž Rostova na Donu prapředek Vátrův, ten zamiloval se do krásné mladice, však doma již jinou ženu měl a dvě děti hrající skotačice po přibytí rodinném též. Co však baba Jaga nechtěla, láska otcova vzplanula k mladé dívce spanilá tak silně a vášnivě. Již nedalo se vzdorovat náporům tak ušlechtilého citu. Jak naplnit lásku svou? Prapředek se dlouze zamyslel, až konečně rozřešení se zjevilo. Zavírel ženu svou před Svatou Bohorodičkou i před světem do tmavé kobky a novou pojal za svou, za svou jedinou. Dítka, ač se snažila a krmí nebohé nosila, nezachránila ji před záhubou (Vátrův vztah k ženám).

Ruská občanská válka přinesla další rys do Vátrův povahy. Pramatka v mládí svém obdělávala často polnosti, které se rozkládaly v širých ruských planinách. Tam zrána vojákka potkala, sama byla, cudně pozvedla hlavu svou od tvrdé ruské hrůdy a jaksepatří pozdravila. Ale ono to v té době nebylo tak jednoduché! Nikdo nevěděl, kdo je bílý, kdo je rudý, a tak oslovila vojákku po soudružsku. Čeho se však nadála? Mladý voják nezmýšlel rudě, bílým byl! Nedbal čistých dětských očí, jež hled svůj k němu upínaly. Udeřil děvčátko, až samo nebohé na zem kleslo modřice se k Bohorodičce. Tu teprve zjistilo, jak hluboce se zmýlilo (Vátrův vztah k politice)!!!

Děvčátko (pramatka) osud svůj jak džbán hořkosti vypít si musilo. Ve válce druhé světové svou rodinu opustila – ach musela, však nechtěla. Plakala, ale na vojákky slzy neplatí! Slovanským vagónem vezena je Evropou, až do té kotliny české. Do tenkrát ještě pánvičky Mostecké. Štěstěna tehda nablízku postála a život její nebohý uchovala. Pečovatelkou rodinnou státi se musela v rodině německého oficíra. Oj! Jak scházela ji hrůda svá, ta její otčina! Se svěřenci svými, dětmi německými ruské pohádky divadelně potajmu ztvárnila (Vátrův vztah k divadlu a předmět jeho současného studia).

Válečná vírava ustala a pramatka se v zemi české usadila, našla štěstí zakrátko a to je konec pohádko (Vátrůvo ustavičné hledání štěstí a harmonie v životě*).

Zmíněné klady a zápory včerejších představení:

Moje pětka, ZUŠ Jaroměř: Bleděmodrý Petr

KLADY:

téma (rasismus, šikana)
 snaha o vyjádření tématu ve více rovinách (hra s loutkami, hrající si děti)
 nápaditá scénografie (cesta, moře, lodě)

ZÁPORY:

nečitelný závěr
 nesrozumitelný inscenační klíč osvětlující princip několika rovin (hra s loutkami, hrající si děti)

Někdo, ZUŠ Jaroměř: O Honzoj

KLADY:

vtip
 schopnost oboustranné komunikace s publikem (reakce na publikum, příjem reakcí z publika)
 nápaditá scénografie (kostým, loutky)
 scénografie přísně korespondující s tématem inscenace
 jednání s loutkou

ZÁPORY:

v menšině (1 člověk) se objevil názor, že mu představení „nic nedalo“ –nedostačující srozumitelnost myšlenky, pointy

ZUŠ Veselí nad Moravou: Stínové divadlo pro krásnou Lin

KLADY:

zdařilá stínohra podporující atmosféru hudba ztvárnění postav (svíčky)

atmosféra

ZÁPORY:

vážnoucí temporytmus na začátku (opakování slov)
 vzhledem k situaci nepatřičná hudba (hod růže a žádání o ruku po stínohře)

Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště: Z deníku Josefa K., žáka II.B

KLADY:

vtipná předloha
 hudba doprovázející text postava představovaná třemi herci (resp. jedním hlavním a dvěma příležitostnými) seheranost

ZÁPORY:

technická nevybavenost (mluva)

BONUS

REFLEXE VEDOUČÍCH DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PSANÁ DĚTMI:

„Až na převelikou dlouhost dobré. Kontakt s porotou stoprocentně pro. O.K.“

„Dobré to bylo, debata (dlouhá). Sem rád, že sem se dozvěděl informace od poroty... (to v Hradci nebylo).“

„Libilo se mně, že: 1/3 běhání, 2/3 debata.“

„Podle mě by to mělo být ? na ?.“

„Libilo se mi, že jsme vůbec měli tu možnost zjistit, jak to vnímá ten, kdo to vidí poprvé a z pozice diváka. Hrouda másla!“

*nachází pravidelně na dětských divadelních přehlídkách

Dátr a Vátr

DNES HRAJÍ...

...HORNÍ-DOLNÍ, ZŠ SLOUPNICE

O nás a kocouru, kohoutu a kose

Sedm kluků a devět holek z druhého stupně Základní školy Sloupnice, tak to jsme my, soubor Horní-Dolní. I když se naše sestava každoročně mění, tím, kdo zůstává, je učitelka češtiny, ale taky scenáristka, dramaturgyně, textařka a režisérka Eva Sychrová. Měli jsme štěstí, neboť už dobrých pár let vytváří pro naše představení hudbu a doprovází nás na klavír druhá paní učitelka, Jana Sychrová.

Do Trutnova náš soubor vyrazí už poště a opět s „klasikou“, jak by asi řekl dramaturg. Své letošní představení, které vzniklo na motivy pohádky Boženy Němcové, jsme nazvali O kocouru, kohoutu a kose aneb Bez práce nejsou koláče. S úctou k paní spisovatelce jsme mnohé zachovali, tu a tam něco přidali a hlavně konec jsme trochu poopravili. To víte, jsou jiné časy, a všechno chodí trochu jinak než za časů paní Boženy.

Pravda je, že nám ten náš dovymyšlený konec při poslední repríze málem nevyšel. Když totiž poslední bratr v cizím království vyměnil svého kocoura Mikeše za marky a zlato a téměř všechny svršky pokovených měšťanů, neodnesl si pouze výše jmenované věci, ale vzal si omylem i kocoura, kterého jim tam měl nechat. Zůstali jsme na jevišti úplně zkoprnělí, protože jsme jaksi najednou neměli o čem hrát. Byla to pro nás horká chvíle, kocoura jsme všude jako hledali a potom jsme vyslali jednoho z měšťanů za „lakotným bratrem“. Ten vtrhl do zákulisí, docela spokojenému bratrovi kocoura vytrhl a nenápadně ho vrátil tam, kde měl být. Diváci se našťástí domnívali, že tak to bylo ve scénáři napsáno.

Horní-Dolní

Šestnáct členů souboru ve věku od jedenácti do patnácti let jsem zpyčoval hned po příjezdu do Trutnova...

V kolik hodin jste dnes vyjeli?

V 7:09 jsme vyjeli z Chocně.

Jste unavení?

Jde to...

Byli jste tady i před dvěma lety.

Co si pamatujete z minulé dětské scény?

Měli jsme nakreslit nějaký obrázek do těch novin.

Divadlo, divadla...

Dílky, ty byly dobré, jak s námi pracovali.

Vzpomínáš si na někoho konkrétně?

Na lidi ne, ale vím, že jsme tam dělali třeba sochy z papíru, nebo jsme měli nějaký příběh a na ten jsme měli něco ztvárnit...

A měli tady Terezu – já jsem tady nebyla, to jsem slyšela – Tereza průvodkyně...

Co vás v představení nejvíce baví?

Že tam mluvíme německy.

Scéna v jednom království, když se tam staráme o krále.

Jak dlouho představení vznikalo?

Od září. Paní učitelka byla dlouhodobě nemocná, a potom taky byla ta chřipková epidemie, většina lidí byla nemocných, tak tam byla trochu mezera. Teprve den předtím, než jsme jeli na soutěž do Hradce, tak jsme to zahráli...

Na co se těšíte?

Že se tady potkáme s jinými soubory, z jiných krajů, a můžeme si promluvit.

Čeho se bojíte?

Třeba že zapomeneme text.

Vokno.

Břucháček

Na co nesmím zapomenout, když hraju představení?

Odpovídají někteří herci z Horní-Dolní:

paměť – kamarádi – výraz – důvěra – sebranost – bratři – parta

text – výslovnost – děj – pečlivost – výrazy v obličejích

výslovnost – soustředěnost – improvizace – vžití do role – spolupráce – využití celého jeviště

kolektiv, o který se můžu „opřít“ – znalost textu – dobré naladění – spolupráce – rekvizity – osobní prožitek – improvizace – publikum znát text – myslet na hru – skrýt trému – mít všechny rekvizity

výslovnost – spolupráce – snažit se hrát naplno – reagovat na situaci – nejlepší by bylo nemít trému

text – duchapřítomnost – soustředění – rekvizity – vnímat situaci – hrát podle situace – dobře vyslovovat – výraz ve tváři

Výjev z představení O kocouru, kohoutu a kose

...DDDD, ZUŠ DĚČÍN

Děčínské jsem zachytil krátce po jejich příjezdu do Trutnova...

Jak to tady na vás působí?

No mně se to tu líbí.

Je to tady hezký.

Ale cesta byla strašná,

Nene...

Jojo – tři vlaky!

Ono chvíli potrvá, než se tady rozkukáme, že jsme tu poprvé.

Co čekáte, že se bude dít?

Hlavně představení, že se na něj budem koukat, a pak se to bude nějak rozebírat, že jo?

Půjdeme do dílen, ale ještě nevíme, jaké jsou.

Co byste chtěli zažít a co ne?

Rozhodně bychom nechtěli být zklamaní, že jsme byli nejhorší.

Taky bych se tady nechtěla ztratit.

Plno zážitků a zkušeností.

Jak dlouho jste spolu?

My čtyři teprve rok, ale loni jsme už taky hráli, ale to nás bylo hodně a nikdy jsme se nesešli všichni, takže se to nakonec zrušilo. Takže by se dalo říct, že tenhle rok hrajeme poprvé.

My jsme všichni ze stejné skupiny a stejného ročníku dramaťáku, chodíme spolu na dramaťák i na soubor.

Břucháček

GLOSÁŘ ČLENŮ SOUBORU

Zvláštní postřeh

Cestou na ubytovnu jsem si všimla divné věci. V jednom z oken jistého baráku měli na parapetu postavené lahve s pitím. Nechápu to. Neměli by mít lahve v lednici, když je takové teplo? A oni si je místo toho ohřívají na slunci. Ha!

Františka

Jakmile jsme přišli do tohoto města, spatřili jsme krásné obchody s oblečením, botami, banky, a hned jsme se zajímali o to, jak jsou obchody zabezpečené. Dohodli jsme se, že jeden sežene dodávku, další zase masky a stanovili jsme si čas. Takže jestli v příštích dnech dojde k nějaké loupeži, budeme to my.

Dan

Hned po příjezdu do Trutnova jsme se dozvěděli strašnou zprávu! Naše průvodkyně

Míša se nám se smutným hlasem přiznala, že si kvůli nám nemůže napsat písečku z literatury. Byli jsme ohromeni tím, co všechno napácháme bez našeho vědomí. Promiň, Míšo! :-)

Štěpánka

Bodce

Nemohli jsme si nepovšimnout zdejšího zajímavého úkazu. Na zdejších školách na parapetech jsme objevili podivné bodce. Když jsme se ptali naší průvodkyně, zjistili jsme, že je to proti holubům. Jak originální – i když představuje, že holub se napíchne na bodce, je poněkud morbidní, je to vskutku zajímavý nápad.

Míša

Mínus zaskleného mostu

Trutnovský zasklený most má jen jedno mínus. Nedají se z něj páchat sebevraždy! Navrhují vytvořit díry, které by sloužily sebe-destructivním jedincům.

Františka

Vodní válka

Dne 17.6. se na náměstí uskutečnila velká vodní bitva. Nebyli jsme mokří jen my, ale i naše průvodkyně Míša, která se náhodou připlavla do bojiště. Ještě že nejsme z cukru a slunce páliho. Hned jsme byli suší a v klidu jsme odešli.

Míša

Rozhovor členů souboru s Alenou Pavlíkovou a Janu Štrbovou, vedoucí dddd ZUŠ Děčín

Hrála jste také divadlo, když jste byla dítě?

Alena: Hrála a byla to role klučíků v

písni Já jsem z Kutné Hory.

Jana: Já jsem hrála krále v Kainarově Zlatovlásce. To mi bylo osm a pak jsem se k divadlu dostala až v pětácti, a to jsem hrála na kytaru a zpívala s první partou DDDD.

Máte radši psy nebo kočky?

Alena: Mám ráda psy i kočky, ale v domácnosti je nemám, ale když jsem měla děti malé, tak jsme měli angorskou kočku, jezevčíka, rybičky, želvu, andulky...

Jana: Já mám taky ráda psy i kočky, ale doma je nemám, neměla bych na ně čas.

Čím jste chtěla být jako malá? Chtěla jste být herečkou?

Alena: Chtěla jsem být policejní inspektorkou.

Jana: Já chtěla být hajným. Dokonce jsem chtěla studovat tady v Trutnově, ale napsali mi, že holky neberou. Co jsem se dozvěděla, tak teď už jo.

O čem se Vám často zdá?

Alena: Mám sny denně, některé si pamatuji a to většinou ty nehezké: často se mi ztrácí někdo blízký a já ho hledám (že by to souviselo s mým dětským přáním být inspektorkou?)

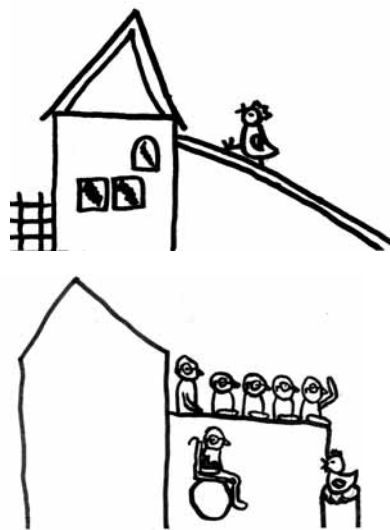
Jana: Mě se sny skoro vůbec nezdají a závidím těm, co je mají. Zvlášť prý létací jsou skvělé.

Oblíbený film a kniha?

Alena: S tebou mě baví svět a nově Vratné lahve. Knihy Roberta Fulghuma a Betty McDonalldové.

Jana: Jednoznačně S tebou mě baví svět, Vratné lahve jsem ještě neviděla. Malý princ

a všechny pohádkové knížky. Mám jich doma několik regálů, tak se vnučata mohou těšit.

...BUBU, KLUB DĚTSKÉ KULTURY VSETÍN

Je nás sedm ženských, scházíme se v protiatomovém krytu. Jsme spolu už osm let a moc nás to baví. A těšíme se na vás. A teď básnička:

*Ko, ko, ko, ko, ko, ko - dák
vrána sedla na bodlák
bába sedla vedle ní
bylo jí to pepný
kokodák, kokodák*

Kdo je Bubu?

Klára Žáková – 11, 5 let – spolužačka Zuzka – koza, komise, dveře

Zdeňka Šebelová – 14 let – je na vozíku – slepice, babička, komise

Kačka Martincová – 13, 5 let – sestra Zuzka, sestřenice Magda – pejsek, slepice, komise, dveře

Zuzka Martincová – 11, 5 let – sestra Kačka, sestřenice Magda, spolužačka Klára – Kropenatá
Magda Zvonková – 11, 2 let – sestřenice Katka a Zuzka, spolužačka Justa – slepice, Kadlecová, komise, Profesor

Justa Trličíková – 11, 5 let – spolužačka Majda – selka, kočka, dveře, komise

Katka Vaculíková – 11, 7 let – ráda nosí tílka – slepice učitelka, dveře, komise
A to je naše bubu.

Paní učitelky:

Bára Dohnálková :) super

Katka Davidová :) super

Bubu

Bubu, jaká byla cesta ze Vsetína?

Dobrá. Přijely jsme mikrobusem nebo minibusem, jak se tomu říká.

Na co se teď těšíte a z čeho máte strach?

Já se hodně těším na divadla samozřejmě, proto jsme tady, a mám strach z našeho vystoupení a z té trémy předtím.

Co nás překvapí, co nás přepadne - to bude...

No, už to tady vlastně známe, byly jsme tu minulý rok, tak víme, co nás čeká.

Já se nebojím ničeho.

Těšíme se na vystoupení, a ž to budem mít za sebou

Na všechno.

O čem je vaše představení?

O slepicích v kurníku. O životě ve městě a na vesnici. O jedné umíněné slepce.

Kde spíte?

V šatně.

Jak to tam vypadá?

Oranžově. To je ve škole - jak je tělocvična, tak tam jsou šatny.

Je to dobré.

Za to, kolik jsme platily, je to velmi slušné.

Určitě všechno je dobré.

Je ještě něco důležitého, co byste chtěly říct?

Že jsme praštěné.

S díky Břucháček

BOLÍ MĚ NOHA
TEŠÍM SE NA PŘEDSTAVENÍ
JSEM UNAVENÝ

Členové souboru Bubliny z Dramatické školičky ze Svitav posílají své vedoucí Janě Mandlové pozdrav do Městečka Trnávky. Jana je nemocná a proto do Trutnova nemohla přijet. Katka tedy alespoň vytvořila její portrét. Přejeme Janě brzké uzdravení!

SPOLEČENSKÝ VEČER PRO SOUBORY

Asi ve tři čtvrtě na osm se konečně začalo. Bohužel se muselo čekat na soubory, které se pomalu trousily a některé postupně přicházely během celého večera.

Začínalo se hrou na molekuly, která kromě účelu pobavení lidí rozdělila členy souborů do skupin. Po rozdělení dostaly nově vytvořené skupinky úkol přejít z jedné strany místnosti na druhou na co nejmenší počet dotyků se zemí. Na vymyšlení způsobu dostaly pouze několik minut. Další aktivitou se zhruba v polovině večera stalo vymyšlení scének. Lidé na parketu se rozdělili podle souborů do několika skupin a dostali jednotnou podobu scény na konci vystoupení. Byly jim přiděleny různé žánry jako např. telenovela nebo komedie a měli deset minut na vymyšlení minipředstavení. Některá vystoupení byla obzvláště bouřlivě přijata jako např. parodie na teleshopping Horsta Fuchse.

I přes počáteční ostýchavost byl brzy parket plný a všichni tančili jako o život. Ke konci přišel na řadu i plouzáček a během večera se utvořilo několik partnerských dvojic. Oproti společenskému večeru pro recitátory fungovaly tyto dvě hodiny v oblasti seznamování mnohem lépe. Podle tváří, které jsem viděl při odchodu ze sálu, bylo vidět, že tato akce měla veliký úspěch a objevily se i názory, že by se mohla opakovat nebo prodloužit. Závěr? Jen tak dál!

Tchořáček

REFLEXE ÚČASTNÍKŮ DISKUSNÍHO KLUBU

Naše redakce dělala průzkum mezi účastníky diskusního klubu pro soubory. Zjistila spoustu zajímavých věcí, se kterými vás nyní seznámíme.

Většinu účastníků bavily nejen pohybové hry na začátku, ale i diskuse samotná. Ocenili, že tu vůbec je ta možnost, protože na krajských přehlídkách se nic takového nekoná. Všem vadí, když představení vidělo jenom pár lidí z ostatních hrajících souborů a někteří by zavedli povinnou účast hrajících souborů i na ostatních představeních toho dne, což byl problém hlavně včerejší diskuse, kdy se k některým představením mohlo vyjádřit asi jen pět lidí. Některí by zkrátili délku diskusního klubu, nebo prodloužili délku začátečních her. Kladně byla přijata i přítomnost Aleny Palarčíkové, protože herci dostali reflexe nejen od „normálních“ diváků, ale i od lektorského sboru. Některí projevíli přání poslechnou si názor i jiných dospělých divadelníků. Diskuse byla tedy ve výsledku přijata kladně, jen několik jedinců se vyjádřilo, že by tento čas raději trávil v čajovně. Podtrženo a sečteno, kdyby se diskusní klub zrušil, znamenalo by to ztrátu pro mnoho členů zúčastněných souborů.

Tchořáček

ROZHOVOR S HANOU ŠIMONOVOU

Jak jste se připravovala na letošní dílny?

Hrozně jsem se těšila a tak jsem si dávala dohromady cvičení a hry, které znám z improvizace nebo z tréninků improvizací ligy, které se mi zdají trochu odlišné od cvičení, které se používají běžně na dramatu a které by mohly být zajímavé a obohacující a trochu jiné pro děti ze souborů. To bylo hlavní a takhle jsem začala proto, že mi Jakub Hulák psal, že by měly být ty dílny zábavné a ne nějaké školení, ale aby byly i odreagováním pro děti ze souborů, aby to bylo něco jiného než normálně na dramatu zažívají. A pak jsem hledala na internetu něco o historii a městě Trutnově a tak jsem si to postupně dávala dohromady, až z toho vznikla náplň té dílny.

A jaký máte pocit z té dnešní dílny?

Dnešní byla ospalejší než ta včerejší, protože bylo i takové počasí, navíc včera bylo hezké, že jsme mohli pracovat venku. Dneska jsme byli na jevišti v Národním domě, což bylo taky dobré, ale bylo to ospalejší.

A myslíte, že to děti bavilo?

No doufám.

Byl na nich vidět zájem?

Jo, hlavně pracovali hezky a já už tu vedu dílny potřeby a vždycky se těším, protože ty děti jsou vybavené, mají zkušenosti z dramatu a do dobře se s nimi pracuje.

A byly ty dílny pro vás něčím novým, nějaká nová zkušenost?

Tak vždycky je to jiné, protože do té improvizace každý přináší sám sebe a hodně vychází ze sebe, takže je to hodně o setkání s konkrétními lidmi.

Děkuji.

Tchořáček

...VČERA HRÁLI... A KE SLOVU SE NEDOSTALI...

Jako bonus dnešní rubriky přinášíme rozhovor s jaroměřskými soubory Moje pětka a Někdo. Dětskou scénu navštívily na jeden jediný den. Přesto jejich členové po pondělním obědě (byla vepřová s knedlíkem a se zelím!) neunikli Břucháčkovým všetečným otázkám.

...MOJE PĚTKA, ZUŠ JAROMĚŘ

Proč jste přijeli až dnes?

Kvůli mně, protože já jsem včera byla ještě na soutěži, jinak bych nemohla.

My máme slíbeno, že pojedeme do Chrudimi a tam budeme spát, a spali jsme taky v Hradci v Jesličkách, když jsme tam hráli, takže už by toho bylo moc. Dneska po večeri jedeme domů.

Taky jsme nechtěli, abychom tady spali a druhý den hráli, že bychom pak byli utahaní.

A Jarka jede pryč, takže ona by to taky nestihala.

Jak je vám teď, po dopoledním představení?

Dobře, jo. Jsme čerstvě po obědě, byli jsme se projít v parku...

Jak se vám dopoledne hrálo, jak to probíhalo?

My jsme přijeli a rovnou jsme šli na jeviště, připravili jsme si věci, pak jsme zkoušeli od třetí scény, dlouho jsme neměli přestávku.

Nestihli jsme se rozmluvit a bylo to takové ospalé.

Bylo tady hodně lidí, to jeviště je velké a my tam tolik prostoru nevyužijeme. Jsme zvyklí na menší prostor.

Jak reagovalo publikum?

Jo, dobrý.

Tak byli to pubertáci a já si myslím,

že to moc nevzali. Oni to nepochopili...

Mně to přišlo takový divný.

V Jesličkách se smáli od začátku do konce. A tady se tomu moc nesmáli.

Když jsme hráli v Jesličkách, tak to pubertáci taky nepochopili. Měli takový blbý připomínky.

Představení je pro všechny, i pro ty pubertáky, aby se zamysleli, aby si z toho vzali to, co potřebují. Musejí to pochopit. To zas není tak těžké k pochopení

O čem to je?

O šikaně. Ten pejsek se narodí, on je jiný než oni, a oni ho prostě odevšad vyhazují a nemají ho rádi. A nakonec se skamarádí s Matoušem a najde ostrov modrých psů.

Abyste divákovi došlo, že to nemá dělat. Že když je člověk jiný, že nemusí být rovnou blbej.

S čím jdete do odpoledního představení, co chcete zlepšit?

Určitě hlasitost, mluvili jsme potichu.

A nesmíme být ospalí a mimo.

Na co se těšíte?

Těšíme se na spaní v Chrudimi. Až se budeme moct najíst. Až se vyspíme. Na večeri.

...NĚKDO, ZUŠ JAROMĚŘ

Čtrnáctiletý Jakub Maksymov, jediný člen souboru Někdo, si se mnou povídal ve foyeru kina. Vedle něj seděl jeho kamarád Pavel Holínský, který v představení pomáhá s rekvizitami.

Jakube, jak to představení vzniklo a proč hraješ sám?

Vzniklo to tak, že na začátku školního roku nám Jarka zadala, abychom si každý udělali něco sami. Nějakou recitačku nebo inscenaci. Mně se recitovat nechtělo, nějak mě to ani moc nebaví, tak jsem chtěl udělat nějaké divadlo. Začal jsem hledat na internetu, protože jsem byl

líný jít do knihovny, to se mi fakt nechtělo. Na nějakém blogu jsem našel text japonské pohádky. Moc kvalitní to nebylo, ale byl tam základ – je hrdina a zabije stonožku jako pomoc někomu a zabije ji plivancem. A tak jsem to folkloricky přenesl někam sem, do střední Evropy. Mám tam rámeček, že to hraju na nádraží. Vycházel jsem z toho, co můžu najít na nádraží, a z toho jsou udělané loutky.

O čem to pro Tebe je?

V tom rámci to nese takové spíš jednodušší téma, nic moc závažného – že na nádražích je prostě bordel, že si tam každý plivne a je to tam zaneřáděné. A v tom, co hraju – jako uklízeč – loutkář – je to o tom, jak různí lidé využívají dobrosrdečnosti někoho jiného a chtějí po něm různé úkony, které by si mohli udělat sami. Zneužívání dobroty jiného.

Je těžké hrát sám?

Já to mám hodně nazkoušené, takže mi to ani moc nepříjde. Mám vždycky trému, než vyjedu s vozíčkem, ale jak jsem na jevišti, tak to ze mně spadne.

Jak to prožíváš Ty, Pavle?

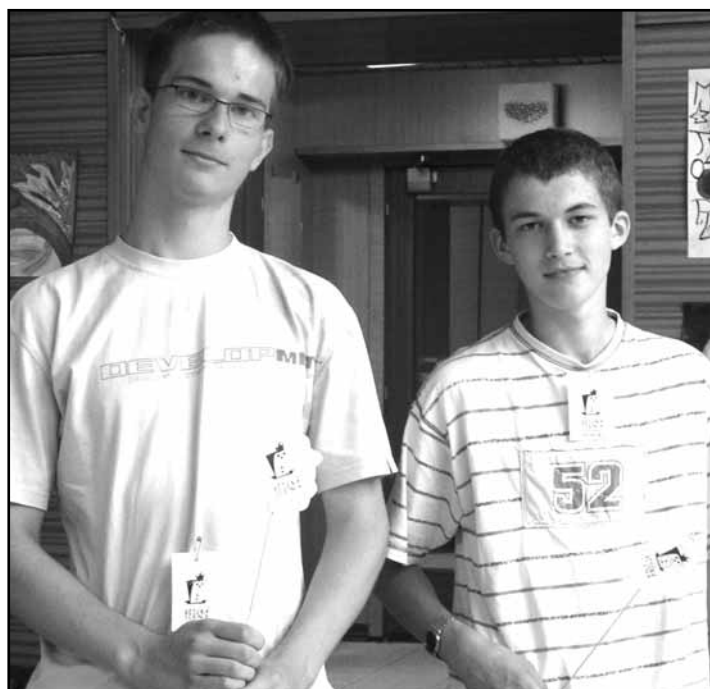
Já jsem taková technická podpora. Říkám si: hlavně, aby mu to vyšlo s těma divákama, když chce pomoci s tou stonožkou. A když už si vybere někoho, kdo to bere ze srandy, tak já se nesmím smát...musím se udržet.

Jakub: Ale někdy to nevychází – třeba vyberu někoho, kdo je špatně naložený. Že se na to třeba necítí nebo jsem jednou omylem vybral někoho, kdo měl nemocnou nohu, a já jsem to nevěděl – to byl docela trapas. Hodně při tom záleží na publiku.

Jak se vám to hrálo dnes dopoledne?

Hrálo se mi dobře, lidé se docela smáli a reagovali a na stonožku šel hned první a hrál taky pěkně. Akorát na konci jsem rozdával jízdenky a to mi moc nevyšlo, protože pódium je nahoře, takže to bylo takový umělý...

Za odpovědi děkuje Břucháček

BYLI JSME U TOHO

SEMINÁŘ A – BERNHARD PAUMANN – CESTA K DIVADLU ANEB RAKOUSKÁ INSPIRACE

Tak pozor! Název semináře mate. Tohle není rakouská cesta, škola nebo trend. Tohle je Bernhard Paumann tak, jak si on sám sesbíral různé inspirace, cvičení a techniky. Stopy těchto vlivů na seminaristy občas vyjknou ve zvláštních názvech cvičení, jako je Aureliin swing a pod (Zájemcům večer jistě rád vysvětlí, kdo je Aurelie. Zkuste s ním zajít na pivo, které si Trutnově vychutnává, ač je milovníkem vína.).

„Je dobře, že venku prší, protože o to radši budeme, že můžeme pracovat uvnitř“, zahajuje setkání a rozjždí rozehrávající část, na jejímž konci rozhodně nikdo nezůstane chladný. Stoletá palubovka školní tělocvičny se prohýbá a duní pod našima nohama, a to nás prý dneska lektor šetřil. Ale máme probuzené celé tělo pomocí dotyků vlastních i cizích. Prošli jsme deštěm doteků, vodili se prostorem a dávali si pohybové impulsy. Pracuje se hodně s hudbou, která vytváří podkres, ale je i sama impulsem a vodítkem pohybu. Jak to vyjádřila jedna seminaristka: „Ta muzika a rytmus je prevít. Pohltí člověka a ten se pak hýbe a dělá věci, které by normálně neudělal, ale teď to dělají všichni a on se klidně nechá strhnout!“

Pracuje a pohybuje se v kruhu, křížem krážem prostorem i v postupujících řadách. Zní hudba nejrozumnějších proveniencí a žánrů, od J. S. Bacha interpretovaného africkými instrumentalisty až po soudobý pop. Někdy mě napadá, že volba muziky je trochu „na první nápad“, že by jistě šlo najít skladby méně obehnané, ale cvičení s nimi fungují.

V další části se lektor zaměřuje na kontrast pohybového detailu s civilním celkem. Výraz běžného dialogu se proměňuje do groteskní, protože se při něm oba aktéři pohybují sice vpřed, ale téměř vzhůru nohama. Přitom však řeší úroveň obsluhy v restauraci U Truta. Běžná civilní situace fronty u pokladny graduje expozicí jednotlivých tiků všech postav. Aniž se o tom přímo mluví, pracuje se s temporytmem, načasováním gagu, a skupinovým citěním. Po setkání mořských příšer – opět s podkresem hudby si Bernhard pochvaluje, že ještě nikdy neviděl toto cvičení v takové intenzitě.

Většina cvičení má fázi hromadnou a dělenou, kdy se část lidí dívá. Hromadná poskytuje prostor pro osahání si techniky, možnosti, sžít se se zadáním. Dělená verze zpřesňuje, propracovává, hledá detaily a možná i začíná myslet na diváka, ale to zatím není cílem. Bernhard mluví ve vztahu k cvičením právě o detailu, jehož zvětšením se vystupuje z normality a akce dostává jiný rozměr.

O přestávce se ptám tlumočnice Petry Kunčíkové, jestli má Bernhard nějaké zvláště oblíbené slovo. Má – tak si ho zapamatujte: „traumhaft“. Traumhaft je také další cvičení s mikrotenovou fólií. Část seminaristů jí vlíná a část si pod ní lehá a dojde i na její animování ležícími a pronikání ven. Na konci leží uprostřed kruhu protraná placenta a hovoří se o zážitcích a pocitech z cvičení. Vítr, vodní hladina, bezpečí, soukromí, chvíli strach, změněné prožívání času, chuť klubat se ven.

K dalšímu cvičení přecházíme de facto střihem. Pojtkem je pouze použití zbytků roztrhané fólie jako kostýmů pro šlechtický průvod. Zatímco průvod kráčí za doprovodu téměř tanečního pochodu „Přichází král“, lid se snaží k němu prodrat přes kordon policajtů, s nimiž si neustále vyměňují role. Happening postupně obsáhne celý prostor, protože kordon se posunuje spolu s průvodem. Výměny policajtů s plebejci nabírají nové a nové obrátky, zatímco role šlechticů se zpřesňují a dostávají se do vzájemných vztahů. Muzika končí a s ní i průvod a přecházíme na další cvičení. Jakoby chtěl seminarista stále překvapovat a bavit, vybaluje lektor tři pružné látkové pytle, které se na dobu jedné písně stávají příbytkem zvláštních, abstraktních se pohybujičích bytostí. Opět je ponecháno na aktérech, aby si vychutnali možnosti pohybu s iluzivním pocitem soukromí a materiálově definovanou stylizací. Pro diváky vznikají působivé vizuální obrazy, které může dle libosti číst a kochat se souhrou a kouzlem náhody. Cvičení je to intenzivní a náročné hlavně proto, že si každý hledá, co všechno mu tento materiál nabízí. Není potřeba cokoliv cenzurovat, není tu tématické omezení.

Přemýšlím, jak všechna různorodá cvičení zapadají dohromady. Bernhard Paumann v semináři směřuje k tomu, co je na jevišti vidět, co je výrazné, pozoruhodné. Pracuje s detailem, s různými materiály, které samy o sobě nesou s sebou určitou vizuální stylizaci. Za pomoci hudby pracuje s dynamikou pohybu. Pokud aktéři příliš spěchají, upřesňuje zadání a zklidňuje akci. Redakci navštívili komáři. Snad vyženou šotky. Nás rozhodně ne.

Cvičení a techniky zjevně pocházejí z různých zdrojů a tak se s nimi také zachází. Ptám se proto seminaristů, jestli podle nich mají cvičení nějaký společný bod, ve kterém se to vše setkává?

„Hodně jde o pohyb a vždycky je tam nějaký impuls. Impuls vedený od člověka, od hudby...– Přijde mi, že to víc spíše k estetickému. – No takový výtvarný...– To první cvičení bylo spíše rozehrávající, ale pak to s tou gumou už bylo takový taneční a dneska ještě víc... – Je to i vnímání se skupiny navzájem. – Je zajímavý si uvědomit, i při obyčejný chůzi, co to tělo vůbec dělá. Poznáváme své tělo, co dokáže. – Je to práce s materiálem, ale hodně i s rytmem... – Hudba je v podstatě taky materiál! – Takže práce s jakýmkoliv materiálem, včetně těla.“

Máte chuť některé cvičení okamžitě zkusit se svou skupinou?

„Jo, ty pytle a fólii“ (zaznívá vícehlase) „a gumu, to jsme dělali včera... – No to si zrovna nejsem jistá, jestli je to pro děti. – To možná ne... spíše asi s nějakým větším souborem. A toho Dirigenta taky... – Hmm Dirigenta jo.“

A s dětmi?

„Tu fólii!!!“

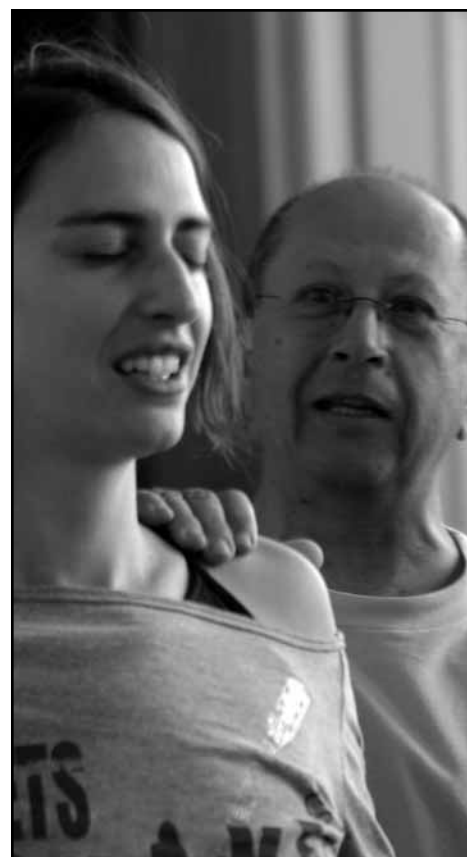

DOŠLO POŠTOU

POHLED ZE SEMINÁŘE BERNHARDA PAUMANNA

Co nás spojuje?

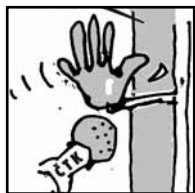
Bernhard
A
Petřina slova ujasňující nám, co se po nás žádá
A
ve všech pulzuje stejný rytmus
A
hudba se nám vkrádá do celičkého těla
A
naslouchání tónům těla
A
fyzické kontakty
A
den ode dne je nás víc
A
propocená trička při rozcvíčkách
A
nachozené, proběhané a protančené kilometry
po tělocvičně
A
nadšení
A
od rána do večerních (ranních) hodin jsme spolu
A
masáže
A
diskuze s kofolou
A
gaurí
A
hravost
A
la folie = bláznovství
A
dlouhá tepláková guma
A
jsme seminář A

Hrocháček

BYLI JSME U TOHO

SEMINÁŘ D – O DIVADLE (NEJEN) HRANÉM DĚTMI NEBOLI CO V DIVADLE HRAJE ROLI ČILI SEMINÁŘ PRO TY, CO CHTĚJÍ VĚDĚT VÍC

Seminář D se schází v komorním složení – šest účastníků a Luděk Richter – v příjemném komorním prostoru Pod střechou. Mohlo by se proto zdát, že se jedná o seminář odpočinkový, kde si účastníci prostě trochu popovídají o představeních. Jenže posuďte sami, jak tomu je a není.

Všichni usedáme kolem stolu, před sebou hrnek s kávou či čajem, ale už od prvních minut se otvírá diskuse nad tématem, které ostatním nadnesla jedna ze seminaristek. Jde o to, nakolik je vhodné, aby text obsahující vulgarismy zazněl z jeviště a jak přistupovat jako učitel k tomu, když si dítě takový text přinese např. pro přednes. Vyšlo najevo, že nejvíce záleží na tom, co daný text nese za sdělení. Děti v určitém věku baví smět říkat silná slova z jeviště, provokovat jimi dospělé a čekat, co oni na to. To je přirozené a neměli bychom jim to zaslívat. Problém je, když text má jen tento jediný smysl. „Vulgarismus z jeviště, televize nebo rozhlasu vždycky víc zazní, víc zarazí, ačkoli v tom jinak normálně žijeme.“ Mělo by tedy být jasné, proč byl použit, což platí obecně, nejen pro dětské divadlo.

Pak celá skupina svižným krokem vyráží na dopolední představení, která jsou k vidění tentokrát v kině a v Divadélku Trdýlko. Seminaristé v průběhu představení nebo v přestávkách mezi nimi pokrývají stránky svých bloků poznámkami. Budou se jim hodit pro další diskusi, která následuje hned po skončení představení a trvá až do oběda.

Od konkrétních příkladů vypořizovaných v představeních se skupina propracovává k obecným zákonitostem divadla. Někdy je debata klidnější, jindy emotivnější, místy zaplanou vášně. Nikdo dlouho nemlčí, je vidět chuť diskutovat, objevovat. Má role nezávislého reportéra je dávno zapomenuta, přináším tu a tam také svou trošku do mlýna.

Reší se dramaturgie zhlédnutých představení, použité prostředky, herectví. Kdo to nevěděl, dozví se, co si představit pod pojmem „dvoreček“ (Je to vstup do představení, kterým se vysvětluje, že se bude hrát divadlo a jakým způsobem. Např. děti se nudí na dvorku a rozhodnou se, že si tedy budou hrát divadlo. Náhodou u sebe mají loutky, a tak...), nebo jak by se dalo definovat „pitvoření“, abychom ho mohli odlišit od nadsázky.

Následuje zadání úkolu na odpoledne. Seminář D totiž chodí i na odpolední představení a seminaristé mají za úkol hledat v nich hlavně podněty k tématu, které si předem určili. Dnes se zaměří na práci s rekvizitou a s loutkou a na scénografii. Po skončení odpoledních vystoupení tedy prodiskutovávají svoje témata i téma z obálky. Mimochodem, víte, že tipují, co tentokrát v obálce bude a nezřídka se i trefí? Zatím však nemají vyřešenou odměnu pro úspěšného hadače.

A aby úkolů nebylo málo, má na druhý den někdo z účastníků semináře na starost připravit pro ostatní téma na ráno, aby bylo o čem mluvit než se půjde na dopolední představení. Zdá se tento seminář ještě někomu odpočinkový?

Krátký rozhovor s Luděkem Richterem o semináři po semináři:

Otázky nebylo potřeba klást, Luděk začal sám a mluvil o svých pocitech ze semináře.

„Zadání pro tenhle seminář bylo vytvořit prostor pro lidi, kteří se nechtějí z nějakých důvodů účastnit praktických seminářů, aby se spolu mohli zabývat dětským divadlem. Měl jsem proto strach, jestli to pro ně bude dostatečně zajímavé, jestli se to nerozplizne v obecnostech, protože to předem nešlo dost dobře uchopit. Jsem rád, že to takhle dopadlo, mám radost. Všichni v semináři jsou aktivní, zajímá je to. Taký mám ze začátku vždycky obavy a říkám si, co budeme dělat, když na to máme tolik času. A pak se naopak nestihá.“

Plecháček

NAŠLI JSME PRO VÁS

VZPOMÍNKA JINDRY DELONGOVÉ NA INSCENACI BLEDEMODRÝ PETR

Byla to loutková hra, v níž se rychle měnila prostředí, kratičké dvouminutové výstupy a už změna. Jsme na moři, hned zase v New Yorku na křižovatce... My jsme v inscenaci měli taková korýtka, která se dávala do sebe, a všelijaké bedýnky, na kterých bylo z jedné strany mořské pobřeží a z druhé strany - když se to dalo nad sebe - tak byly najednou výškové budovy, takže stačilo scénu jenom tak vytočit a byl New York. S tím se hodně pracovalo a nám se to všechno poztrácelo v Lužánkách. Děcka to pomalovaly z jedné strany přírodou, z jedné strany se z toho vytvářel koráb a ještě k tomu bylo takové leporelo. Mne bavilo ze scénografického hlediska to, že to dokážeme udělat přímo na scéně, že se během několika vteřin změní koráb na pobřeží, pobřeží na New York. Nikoliv jako loutkové divadlo, které něco vytáhne a spustí. To bylo v roce 1973, hráli jsme v Kaplici a taky v Londýně. A pak byla samozřejmě důležitá tematika – proč mezi sebou stavět most, pro jinou barvu v kůži, když na světě je všude dost jak jitrnic, tak růží...

Břucháček

VŠIMLI JSME SI

SEMINÁŘE C

HRÁLI JSME SI S...

...DĚTMI ZE SOUBORŮ V DRAČÍ DÍLNĚ FRANTIŠKA OPLATKA

Mladé dámy a pány ze Slaného, z Hlučína a z Uherského Hradiště spojovala pro nedělní dopoledne dílna Františka Oplatka, probíhající v parku poblíž jezírka s dráčkem. I když jsou zmiňovaná tři města od sebe daleko,

přes kus republiky, a nářečí, kterými děti hovořily, se výrazně liší, přesto dílna probíhala ve velmi přátelské atmosféře komunikačního napojení až splnutí. Proto se nebudu dlouze rozepisovat o hrách a cvičeních na seznámení, šžití účastníků, na skupinové a prostorové citění, spolupráci apod., a přejdu co nejrychleji k jádru – totiž k drakovi. Drak je částečně probuzen vlastně už ve chvíli, kdy v živých obrazech děti ztvárňují své zážitky spojené s místem, odkud pocházejí: zoufalý policista pronásleduje cyklistku bez přílby. Dívky ztracené ve městě. Vyskakování z jedoucího vlaku. Moment těsně před kolízi na křižovatce. Možná draka vybudil František rytmickou hrou na své mini-bongo. Po improvizacích ve dvojicích, vycházejících z nahodilých obrazů a situovaných Frantou do různých prostředí (hřbitov, indiánský tábor), si účastníci vyslouží od lektora pochvalu za divadelně zajímavé výjevy. A pak to přijde. Vodní hladina v jezírku se zachvěje. Mezi dětmi koluje tajná zpráva. Někdo se snaží uhádnout, kde se zpráva nachází. Ale ta se stále přesunuje, pohybuje, není k nalezení. Štěrka pod botou hrozně zaskřípá. František přináší kopii tajné zprávy – ve které je napsáno jediné slovo: Ten, kdo spí s otevřenými očima. Je to pojmenování pro draka (čti [drachoj]). František čte o drakovi z Hobita, rozvíjí se diskuse o tom, jak draka chápeme, co o něm víme; o symbolizování temné síly, odvahy, moci a vládcovství. Inspirování povídkami o drakovi pak účastníci dílny tvoří a prezentují své etudy v prostoru parku; mají si vybrat ze tří způsobů prezentace: tzv. plná hra, tři obrazy nebo dabování. První prezentace – série živých obrazů – vypráví o tom, jak princezna zachránila prince z dračí sluje (a jak se ukázalo, být ve spárech draka bylo pro prince mnohem výhodnější). Druhé minipředstavení bylo klasikou pohádkou; třetí skupina zahrála příběh o člověku-draku, kterého zneužívají požárníci: jelikož mají málo práce, drak má „pro ně“ zakládat požáry, a oni mu pak dají deset procent ze svého zvýšeného platu. Prezentace poslední skupiny, využívající dabing, byla diváky nazvaná „Inzerát na draka“ – dívka touží po bohatém a originálním ženichovi, tak proč si nepodat inzerát? František s diváky vždy

reflektuje, co se povedlo, co je funkční z hlediska divadelního, např. odlišování reálného a vnitřního hlasu postav při použití dabingu. Následuje čtení části pověsti o trutnovském drakovi: dva zedníci z řemeslnické družiny Albrechta z Trautenbergy se při hledání skalního lomu dostali do hlubokého lesa a přišli k roklí, nad níž stála stará lípa. A v té roklí uviděli... A reakci dvou zedníků na to, když spatří v roklí patnáct loktů dlouhého draka, účastníci dílny opět herecky ztvárňují. Poté se děti dozví závěr pověsti. Vsuvkou do dračího dopoledne je cvičení na spolupráci a souhru – „vyvažování voru“ (na vymezenou plochu postupně vstupují všichni účastníci, pohybují se po ní, ale stále s představou zachování rovnováhy voru). Protože Trutnováci museli při zneškodňování draka taky dobře spolupracovat! Děti se dozví také druhou verzi pověsti o trutnovském drakovi a o uhlíři Trutovi. František ve stínu stromu mluví o tom, že i v sobě má každý svého draka, každý z nás s nějakým svým vnitřním drakem bojuje. A nabízí poslední aktivitu – co takhle některé svoje draky na chvíli vypustit, prověřit je, nechat je vyletět ven? Říct alespoň o některém z nich ostatním? Ztichlý kruh účastníků začíná přemýšlet. Po chvíli pomalu vylétají a objevují se různí draci, třeba drak nedochvilnosti, urážlivosti nebo žárlivosti. Nebezpečně krouží nad parkem. Co s nimi? Děti si vyměňují zkušenosti z boje s takovými draky, povzbuzují se navzájem. A rozděleny do menších skupin vymýšlejí zaříkadlo – kouzelnou formuli, která někdy může pomoci draka zahnat. Protože – „když budete chtít, boj s draky dopadne dobře“!

Pro případ, kdy byste náhodou měli s nějakým drakem potíž, vám nabízíme jednu z formulí, které děti vytvořily a s doprovodem orffových nástrojů nechaly na závěr dopolední dílny v parku zaznít:

„Draku, nech toho hned
draku, odleť ze své skrýše
já stavím proti tobě zed'
odleť daleko a výše.“

Břucháček

BYLI JSME U TOHO

DRAMATICKÁ VÝCHOVA VE FRANCII

Setkání s vzácným hostem Dětské scény, s Christiane Pageovou, pedagogem dramatické hry Université d'Artois v Arrasu (Francie) začínalo až ve 20.30. To ovšem nijak nezabránilo tomu, aby se zájemci o toto setkání sešli

v hojném počtu a poslechli si, jak dramatickou výchovu pojímají ve Francii. Vedle Christiane usedl Jaroslav Provazník, aby její slova překládal (a šlo mu to jako po másle). Christiane však nejdřív překvapila všechny přítomné úvodní větou v češtině (krom této věty umí ještě velmi pěkně říct slovo „708“), a pak se rozhovořila o historických kořenech dramatické výchovy ve Francii.

Vliv na vývoj dramatické výchovy ve Francii měly změny v ekonomice a ve společnosti na konci 19. století. Byla zavedena povinná školní docházka, zakázána práce dětí, zavedl se druhý volný den. Nastala potřeba přemýšlet, co s dětmi, když mají volno – nejsou ve škole, ani nepracují. V té době proto vznikají nejrůznější pedagogická hnutí, hra a dětské vyjádření se dostává do centra pozornosti, a tím i umělecká výchova.

Ve Francii se o dramatické hře (jaký je vztah mezi dramatickou hrou a dramatickou výchovou vysvětlila Christiane v odpovědi na dotaz po skončení přednášky, viz.níže) hovoří už od 20. let 20. století. Christiane narazila na historické materiály dokazující, že se už tehdy někteří učitelé rozhodli dělat s dětmi divadlo a dramatizovali si pohádky, nebo sami vymýšleli scénky. Ve Francii je za otce dramatické hry pokládán Léon Chancerel, který psal o metodách dramatické hry. Méně známé ovšem je, že jeho práce měla poněkud manipulativní charakter a problematický ideologický aspekt. Existovaly však i jiné směry, jež se zabývaly nejenom výchovou dětí, ale také tím, co se děje v divadle a které chtěly v dětech podporovat spíše jejich vlastní názory. Z těchto myšlenek čerpal i Miguel Demuynck, který rozpracoval svou metodu dramatické hry, podle níž nyní Christiane Pageová pracuje.

Tato metoda vychází z jednoduché dramatické akce, kdy na začátku předkládá učitel dětem nějaký námět hry. V této fázi mají děti právo námět odmítnout, stává se to tehdy, když mu nerozumí nebo z něj mají obavy. Pak začne na stejném námětu pracovat současně několik skupin dětí. Připravenou akci následně předvedou ostatním, kteří jim po skončení říkají své náměty. Nejedná se z jejich strany o hodnocení zhlédnutého, ale o návrhy, jak jinak by se to dalo také udělat. Skupina, která hrála, také sama porovnává, jaké byly její původní plány s tím, jak hra skutečně proběhla. Předložené návrhy skupina může a nemusí použít v další práci., jejímž výsledkem je nová hra. Výhodou této koncepce je, že umožňuje svobodu výrazu, je to též kolektivní aktivita, kdy ovšem jedinec není součástí masy, ale jeho individuální myšlení se uplatní v kolektivu. Dramatická hra učí děti překonávat překážky vyplývající ze společné práce (konflikty, tápání), nutí uvažovat o dalším postupu a umožňuje se podívat na stejný námět z pozice hráče i diváka.

Po skončení přednášky byl prostor pro dotazy. Vybírám dva za mnohé:

Jaký je vztah mezi dramatickou hrou a dramatickou výchovou?

Pro mě je dramatická hra určitou formou dramatické výchovy. Jsou nejrůznější formy dramatické výchovy a je důležité, aby děti poznaly různé způsoby.

My tu máme například literární dramatický obor na ZUŠ, je něco podobného také u vás?

Ne, ne, absolutně ne. V tom jste před námi. U nás existují kulturní domy nebo konzervatoře, kam děti mohou také docházet. Ale kurzy přímo pro ně jsou jen výjimečně, ve velkých městech, například v Paříži. V základním školství to není oficiálně zavedeno, ale pracuje se na tom a byla jsem vybrána, abych se na zavedení takového systému podílela.

Plecháček

NAJDĚTE PĚT ROZDÍLŮ

Tyto obrázky jsou stejné jen zdánlivě. Liší se v pěti věcech. Objevte je?

VŠIMLI JSME SI

DÍLNY H. ŠIMONOVÉ

MEDVĚD ZLOBÍ II.

TEXTOVÁ PŘEDLOHA K VYSTOUPENÍM SOUBORŮ

O TOM, JAK CIKÁN ROZPLAKAL PRINCEZNU

Jednou se měla jedna arménská princezna vdávat, protože na to měla roky. Sama na žádný sňatek ani nepomýšlela, a když jí její otec kladl na srdce, že už je starý a na trůn potřebuje za sebe mladého panovníka, říkala

jenom:

„Ještě mám dost času. Jsem mladá a krásná, tak ať si toho po libosti užiji. Až se vdám, budu mít děti a potom budu široká jak kredenc, kterou máme doma v kuchyni.“ Tatínek král byl z toho celý zoufalý.

„Dcerunko, stejně se budeš muset jednou vdát. Takový už je život,“ hladil to své jediné zatvrzelé dítě.

„Ale ať je to co nejpozději!“ pohodila princezna hlavou a zamkla se do svého pokoje, aby ty jeho řeči nemusela poslouchat.

„Měj rozum!“ tloukl otec král na její dveře napřed rukama a potom i hlavou. „Vdej se a tohle všechno bude tvoje!“

„Já nic nepotřebuji!“ vrískala dcera za těmi dubovými dveřmi. Ale nakonec ji hlad donutil, aby otevřela a šla se podívat do kuchyně, jestli tam není pro ni něco dobrého. Jakmile to otec uviděl, zamkl její pokoj, aby se do něho nemohla dostat, a klíč hodil do studny.

Když se královská dceruška najedla, šla se zas zamknout do toho svého pokoje. Když však zjistila, že ji tatínek předběhl, začala vrískat na celý palác.

„Jen si křič!“ volal na ni otec král. „Stejně ti to nepomůže!“ A dal si do uší smotané kousky látky, aby ten její křik neslyšel. Když princezna viděla, že je její tatínek neoblomný, přišla za ním a řekla:

„Dobře, ať je tedy po tvém. Budu se vdávat!“

„No sláva!“ vykřikl radostně král a vytáhl si ty kousky látky z uší. „Hned vystrojíme svatbu!“

„Ještě nemám ženicha,“ přitulila se k němu princezna.

„To snadno zařídíme!“ zajásal král. „Nechám vyhlásit po celé zemi, že tě chci provdat, a uvidíš, kolik zteplých jinochů se přihlásí o tvou ruku!“

„Já ale chci takového, který mě rozpláče,“ řekla princezna.

„No prosím,“ pokrčil otec rameny. „To přece nemůže být tak těžké rozplakat takovou dívku, jako jsi ty.“

„Že ne?“ ušklíbala se princezna. „Zkus to a uvidíš!“

„A nechceš si to ještě rozmyslet?“ žadonil král.

„Nechci!“ dupla si princezna nožkou. „Vezmu si jenom toho za muže, kdo mě rozpláče. Ale ne jenom tak, že mi ukápně jedna malá slzička,“ upozornila zkoprnělého tatínka krále. „Musí mi téct potoky slz! Potom teprve to bude platit!“

Co měl chudák král dělat? Nechal vyhlásit po celém království, že se jeho dcera bude vdávat a za manžela že si bude brát jenom toho, kdo ji pořádně rozpláče. Všichni byli nad tou zprávou celí rozpačití.

„Ta naše princezna má ale zálibu!“ říkali si mezi sebou a ukazovali si navzájem na čelo, jestli se jim ta jejich budoucí panovnice

náhodou nezbláznila. „Kdo to kdy viděl?“ Ale jednou to bylo vyhlášeno a tak se nedalo nic dělat.

Skutečně, jak řekl král, sotva se ta zpráva roznesla po kraji, hned začali do zámku přijíždět stateční rytíři, hrabata, knížata i obyčejní chasníci. Každý z nich by chtěl princeznu za manželku, protože byla nejenom krásná, ale především bohatá jeden po druhém předstupovali před krále a princeznu a snažili se ji rozplakat. Dělali všechno možné, ale vůbec se jim nedařilo.

„Jsem úplný sirotek!“ kvílel před trůnem jeden ze šlechticů. „Maminka mi umřela! Tatínek mi umřel! Všichni mi umřeli, nikoho nemám! I můj kůň mi umřel, chudák. I můj věrný pes mě opustil! I kočka! Ještě měla v tlamičce myš, když zemřela!“ Ale princezně to přišlo spíš k smíchu než k pláči.

„Dejte mu nového koně, psa a kočku!“ poručila sloužícím. „Možná mu chytíte i nějakou myš,“ dodala. „Další!“ Před princeznu předstoupil jiný chasník.

„Jsem strašný chudák!“ úpěl ten člověk tak, že by se nad ním kámen ustrnul. „Každý večer musím vypít soudek vína, jinak nezamhouřím oči! Nemohu v noci vůbec usnout!“

„Tak spi ve dne!“ poradila mu princezna.

„Když já ve dne musím přemýšlet nad tím, že zase v noci nebudu spát!“ plakal chasník.

„Tak to je opravdu těžké,“ zamyslela se královská dcera. „Dejte mu několik soudků toho nejlepšího vína,“ přikázala pak služebnictvu. „A zkus s ním šetřit! Ne, abys ho vypil najednou!“ poradila mu. „Další!“ Tak se tam u ní vystřídalo tolik mládenců, že už ji to docela začalo nudit. Jenom jeden ji málem rozplakal, ale to bylo kvůli průvanu, který vznikl, jak ti žadatelé o její ruku chodili sem a tam, až z toho dostala veliké kýchní.

O tom, že si princezna má vzít jenom toho, kdo ji rozpláče, se dozvěděl taky jeden mladý cikán. Řekl si:

„Proč bych to nezkusil?“ A vydal se hned ke královskému paláci. Když přišel k bráně, nejprve ho strážé nechtěly dovnitř ani pustit.

„Co tu pohledáváš? Myslíš si, že ty zrovna princeznu rozpláčeš?“ odháněli ho pryč.

„Počkejte!“ zvolala princezna, které se mladý cikán zalíbil na první pohled. „Jenom ho pusťte dál! Ať nám ukáže, co umí!“

Cikán předstoupil před princeznu a nebyl schopen slova, když uviděl tu její krásu.

„Co mičíš?“ vyzvíдалa princezna. „Kdo ti umřel, nebo co se ti stalo tak zlého, že bys mě tím mohl rozplakat?“

„O ničem takovém nevím, princezno,“ hlesl cikán. „Ale mám něco, co vás zaručeně rozpláče.“

„Co je to? To jsem opravdu zvědavá,“ řekla princezna. Cikán tedy vytáhl ze západě váček, ve kterém měl nastrouhanou cibuli.

„Ukaž!“ otevřela princezna váček, a jak si k němu čichla, slzy jí okamžitě vstoupily do očí.

„Ona pláče! Ona opravdu pláče!“ zajásal král. „Teď už se musíš dcerunko vdávat! Sama sis zvolila ženicha!“

„Ale to neplatí!“ dupla zlostně nožkou královská dcera. „On mě podvedl! Vždyť tam měl obyčejnou cibuli!“

„Aspoň vidíš, že pojedl vtipné kaše!“ smál se král. Nic nedbal na princezniny protesty a nechal hned vystrojit svatbu. Cikán se stal jeho nástupcem a prý si vedl docela dobře.

(Stanislav Filip: Pohádky z jisker a dýmu. Librex, Ostrava 2006)

VŠIMLI JSME SI

DÍLNY M. VYDROVÉ

ANKETA

Ptali jsme se dospělých:

Kolik dětských představení jsi viděl v letošním školním roce
a) na soutěžích a postupových přehlídkách
b) mimo ně
a které z nich Tě nejvíce zaujalo a proč?

Tentokrát jsem se pokusil sebrat dost odpovědí na to, abychom výsledky mohli zpracovat statisticky. Zde je shrnutí: průměrný oslovený respondent viděl za proběhlý školní rok 13 inscenací dětského divadla, z toho skoro dvě třetiny na postupových přehlídkách. Medián přitom leží na čísle 7, čili polovina respondentů viděla za rok 7 nebo méně představení. Oba nejzdatnější diváci jich však viděli i 40. Následuje výčet inscenací, které oslovené respondenty nějakým způsobem zaujaly:

Stínové divadlo pro krásnou Lin (Jana)

Největší zážitek mám z oprášení inscenace s mými dětmi. (Hana)

Všechna představení byla něčím zajímavá, ale žádné nevyzvednu nad ostatní. (Jonáš)

Myška Hryžka a myška Kyška (Jitka)

Představení žáků Zvláštní školy s různým zdravotním omezením Kroměříží. To mě dostalo. (Lukáš)

Pohádka z ptačí říše (Jana)

Jak na nás, Neposluchy (Vítka)

O Honzoi – splňuje moje kritéria divadla - viz anketní otázka ze včerejšího dne. (Petr)

Ze dvou viděných nebudu žádné vyzdvihovat ani hodnotit, teprve s divadlem začínám. (Alena)

Bleděmodrý Petr – děti si hrály na jevišti, fungovalo to; O Hanině ve Žďaru nad Sázavou – objevili nějakou pověst z Vysočiny, kterou jsem neznala. (Kateřina)

Z Jeslíček na kraji DS jedno představení o pubertácích, jak určité věci prožívají, vedl je Pepa Tejkl. (Jitka)

Tři sestry a jeden prsten od Z. Jirsové, a to kvůli hereckému provedení. (Aneta)

Lysistraté na Praze 4 – dovedou citlivě rozdělit role, hráli tam postižení i děti i dospělí. (Radka)

Válka s mloky, protože to hráli s radostí. (Pepa)

Odpovědi do statistiky poskytly také Maruška, Azalka, Míla a Vendula. Děkuje.

Ptali jsme se dětí:

Kolik dětských představení jsi viděl v letošním školním roce
c) na soutěžích a přehlídkách
d) mimo ně
a které z nich Tě nejvíce zaujalo a proč?

5, všechny mimo soutěže (Matěj)

8-10, všechny mimo soutěže, Pat a Mat – festival Integrace sluncem, bylo to vtipné (Jindra)

6, všechny mimo soutěže, Pravda o Sněhurce (Jakub)

30 na soutěžích, Bylo nás pět z Ostrova – byli tam malí rozkošní kluci, kteří byli fakt výborní (Sára)

20 na soutěžích, O hodném čertíkovi – byla to taková hezká klasická pohádka, hezky sebraná, vtipný text (Martina)

finálně zpracoval Hrocháček

NA SLOVÍČKO S

PANÍ NÝBRTOVOU,

pokladní kina Vesmír a tč. také prodavačkou ve vesmírném občerstvení

Jak se máte? „Momentálně dobře. Protože jsem ve společnosti. Baví mě společnost, baví mě lidi, protože jsem sama doma.“ Paní Nýbrtová dostala nabídku, jestli nechce na Dětské scéně prodávat občerstvení. „Nakoupila jsem zboží a teď to prodávám lidem. Nemám za to žádný plat, když prodávám, tak prodávám... Ale mám z toho radost.“ Když se ptám na to, jestli v kině sleduje všechny filmy, musí mě opravit, že není uvaděčka, ale pokladník. A práce uvaděčky podle ní není žádný med. „Já vám něco řeknu – když jsou takové filmy jako Harry Potter nebo nějaký horor a když to ta uvaděčka vidí třikrát, tak to není nic pěkného, normálně by na ten film nešla. Ale jelikož je uvaděčka, tak tam musí sedět. I když je to nějaká hrůza, na kterou se nedá ani dívat...“ Paní Nýbrtová sice dětská představení nesleduje, zato ale kromě občerstvení prodává čínorodě i náš deník. A pro každého má vždy připravené milé slovo. Děkuje!

Brůcháček

SOUTĚŽ - KOMIKS

Tentokrát jsme obdrželi pouze jedinou odpověď, od souboru Vydýcháno z Liberce. Rozhodli jsme se vás o ni neošidit. Navíc se nám líbí. Moc!

BLAŽKOVÁ - DÍL 6. - LAVIČKA

PŘÍMO Z VÝHNĚ

Nezávisle na sobě zjistil Hrocháček, Plecháček a nakonec i Chropáček, že šotci zahýbali fotografiemi v čísle 3. Proto je v tomto čísle stejná fotografie souboru ZUŠ Trutnov dvakrát. Šotci nás zase převezli! Přišli až po uzávěrci...

Dnes redakci navštívili komáři. Snad vyženou šotky. Nás rozhodně ne.

Dátr a Vátr si v redakci stěžovali, že poznámka „Na rozdíl od Vátra má Dátr tmavší vlasy, tmavší pleť a větší svaly“, kterou jsme otiskli ve včerejším čísle pro lepší rozpoznání Dátra od Vátra, má za následek, že jim každou chvíli někdo ohmatává svaly. „Ti lidé holt chtějí mít jistotu, nemůžeme se na ně zlobit, ale...“ dodali posmutněle. To je nám opravdu líto, hoši, mysleli jsme to dobře!

„Zapaříme!“ Tento výrok zazněl halasným, leč křehkým hláskem pod okny redakce krátce po skončení večerního programu pro děti ze souborů. Kdo jej vypustil? Kdo narušil klidný pracovní večer redakce? Ač výrok zřejmě nepatřil naší skupince s červenými očima, připomněl nám, že přehlídka se přehoupala přes polovinu a také my se můžeme těšit na zasloužený odpočinek.

Hrocháček si zahrál v představení! Způsobil tím však porotě velké rozpaky, protože podle propozic Dětské scény musí být v daném představení většina, tedy víc než polovina hrajících do 15 let. „Tady však bylo nad stanovenou věkovou hranici 50% účinkujících! Přemýšleli jsme, zda nebudeme muset představení z DS diskvalifikovat,“ sdělil nám důvěryhodný zdroj přímo z poroty. „Jenže jsme nevěděli jak, když už bylo odehráno, tak jsme to nechali být.“ (Hrocháčku, Hrocháčku, příště se netlač všude!)

DNEŠNÍ PROGRAM

ÚTERÝ - 19. 6. 2007

8.30 - 12.00		dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.30		semináře pro dospělé
14.00 - 16.20	ND	4. blok vystoupení souborů
14.00		O kocouru, kohoutu a kose , Horní-Dolní, ZŠ Sloupnice
14.45	kino	O slepičce kropenaté , BUBU, klub dětské kultury Vsetín skupina A
15.25	kino	Po(hádka) , dddd, ZUŠ Děčín
16.00	Trdýlko	Havěť všelijaká , Bubliny, Dramatická školička Svitavy skupina B
15.25	Trdýlko	Havěť všelijaká , Bubliny, Dramatická školička Svitavy skupina B
16.05	kino	Po(hádka) , dddd, ZUŠ Děčín
16.45 - 17.45		diskusní kluby seminaristů
16.45 - 18.45		dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících ve 4. bloku
17.00 - 17.45		diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku
18.00 - 19.30		seminář k inscenacím 4. bloku
20.15 - 20.30		večerní doplňkové představení
	ND	Obrazy ze života Acylpyrinků , Divadelní soubor HOP-HOP, Ostrov

MILÁ THALI!

Pracuji s dětmi už takřka 20 let a stále mi dělá problém rozpoznat texty vhodné k recitaci a k recyklaci. Můžete mi pomoci?

Mojmír, 48

Pokud to trvá již dvacet let, jedná se o opravdu závažný problém. Ve vašem případě bych je snad rozlišovala leda hmatem, podle kvality papíru.

Jsem pouhý divák, ale také bych se chtěl postavit na jevišti. Jak to mám udělat?

Oliver, 32

Sedej si zásadně do první řady a udržuj oční kontakt s hercem. Pro jistotu s každým, který se na jevišti objeví.

POZNÁTE JE?

Správná odpověď k hádance z čísla 3:

1-E, 2-K, 3-J, 4-M, 5-L, 6-H, 7-A, 8-B, 9-G, 10-C, 11-D, 12-I, 13-F

deník nejčtenější zpravodajské noviny
...moje noviny

www.krkonosky.denik.cz/ds

Reportáž z festivalu

- fotografie představení
- záznamy seminářů
- názory účastníků

BLAŽKOVÁ - DÍL 7. - TAKHLE SE TO PŘECE ...

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY- ČÍSLO 4.

Redakce: Eva Brhelová, Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Lukáš Horáček, Terezie Pecharová, Vojtěch Dvořák, Michal Drtina (foto), Pavel Kocych (sazba, ilustrace, grafická úprava) a Matěj. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 19.6. 2007 v 2.50. Vychází 19.6.2007 v 11.00 . Náklad - 350 ks.